

novice

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VIII. — St. 25

KOČEVJE, 14. JUNIJA 1963

Cena 20 din

Bodočnost predvsem v kmetijstvu gozdarstvu in kemični industriji

RAZGOVOR KANDIDATA KOČEVSKE KOMUNE ZA REPUBLIŠKI ZBOR IVANA MAČKA-MATIJE S POLITIČNIM AKTIVOM

Preteklo soboto je imel v Kočevju razgovor s političnim aktivom organizacijski sekretar ZKS in kandidat kočevske komune za republiški zbor Ivan Maček-Matijski. V uvodnih besedah je tovariš Maček poudaril, da ima kočevska komuna pogoje, da postane predhodnica takih socialističnih komun, kakršnih si želimo. Nadalje je nakazal pomembnost združevanja sredstev ne samo za negospodarske, ampak tudi gospodarske investicije in poudaril pomen nadaljnjega utrjevanja delavskega samoupravljanja za čimboljše vodenje in gospodarjenje v delovnih organizacijah. Člani političnega aktiva, predvsem predstavniki delovnih kolektivov, so največ razpravljali o proizvodnji in razširitvi proizvodnih zmogljivosti, o tesnejšem sodelovanju kolektivov pri reševanju problemov komune in o pomanjkanju strokovnih kadrov ter tudi nerazumevanju zanje.

Velika večina kmetijskih in gozdnih površin kočevske komune je že v družbeni lasti, kar je tudi ena izmed prednosti, ki jih

med vodilnimi kadri posameznih gospodarskih organizacij še niso popolnoma razčiščena načela o vlogi in nalogah organov delav-

skega samoupravljanja. Trinajst let delavski svetovi pa je že dovolj, da vsi naši delavski svetovi prevzamejo vlogo, ki jim pripada. Zveza komunistov, sindikatu, SZDL in vodni kadri v podjetjih so dolžni pomagati organom samoupravljanja v podjetjih, kjer samoupravljanje se ni polno začelo.

Po razpravi predstavnikov delovnih organizacij in komune je dal tovariš Maček še več predlogov za reševanje nekaterih problemov komune. Kaj naj bi pomenila v prihodnosti kočevska komuna, je popolnoma jasno, je dejal kandidat za poslanca, tovariš Maček. Za njen razvoj so dobri pogoji, treba je le se dobre volje in načrtnega dela. Prav gotovo je prihodnost komune v kmetijstvu, gozdarstvu in kemični industriji, medtem ko je vprašanje, če to velja tudi za kovinsko industrijo, ki je precej razširjena ne samo v naši republiki ampak tudi v državi. Pameten je tudi predlog, da bi za potrebe industrije in stanovanj zgradili v Kočevju toplarno. V zvezi s tem bi bilo dobro pretehtati, kakšne so v Kočevju zaloge premoga in če ne bi kazalo izkoriščanje rudnika omejiti, da ne bi morali kasneje za potrebe toplarne premog uvažati iz drugih krajev.

Naša stara rana so sposobni visokokvalificirani kadri, ki se jih nekatere delovne organizacije branijo, češ da zanje ni dela. Razumljivo pa je, da brez visokokvalificiranih kadrov ni moderne

NA PREDVOLILNEM ZBOROVANJU V LJUBLJANI SE JE ZBRALO 200.000 LJUDI

Delovni človek v ospredju naših prizadevanj

Ne le iz Ljubljane in bližnje okolice, ampak tudi iz oddaljenih krajev, iz Dolenjske, Gorenjske, Zasavja in drugod so prihiteli tisoči ljudi v petek na predvolilno zborovanje v Ljubljano, na katerem je govoril tov. Edvard Kardelj. Ze okrog štirih popoldne so se pričele zgrinjati proti Trgu Revolucije skupine delovnih kolektivov, šolske mladine, pripadnikov JLA in ljudi iz oddaljenih

Edvard Kardelj govori na zborovanju v Ljubljani

krajev, ki so se pripeljali v Ljubljano s številnimi posebnimi vlakmi. Na Trgu revolucije in okoliških ulicah se je zbralo okrog 200.000 ljudi, množica, ki je v Ljubljani že dolgo ni bilo.

Kmalu po 17. uri so ljudje z navdušenim ploskanjem pozdravili prihod Edvarda Kardelja, podpredsednika ZIS in poslankega kandidata za zvezni zbor Zvezne ljudske skupščine v spemstvu sekretarja CK ZKS Mihe Marinka. Na tribuni so se zbrali tudi podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskosek, predsednica LS SRS Vida Tomšič, predsednik izvršnega sveta Slovenije Viktor Avbelj s člani Izvršnega sveta Slovenije, član Zveznega izvršnega sveta Boris Kraigher, predsednik GO SZDL Albert Jakopič ter številni družbeno politični predstavniki Slovenije in ljubljanskega okraja.

Govor Edvarda Kardelja, katerega izveščke objavljamo na tretji in peti strani, je množica z zanimanjem poslušala ter mu večkrat pritrdjevala z navdušenim ploskanjem in vzklikanjem. Po končanem govoru so bile po mestu številne kulturne, športne in zabavne prireditve, ki so tisoče udeležencev zborovanja zaposlile še pozno v noč.

Z razgovora političnega aktiva Kočevje s kandidatom za republiški zbor. Tretji z leve je tov. Ivan Maček

V NEDELJO BOMO SPET VOLILI

V nedeljo zjutraj, 16. junija, se bodo spet odprla volišča po vsej domovini in milijoni volilcev bodo izvolili svoje predstavnike v republiške in zvezni zbor. Minule volitve v občinske skupščine so nam bile dobra šola; marsikje je bilo treba popraviti in izpopolniti volivne imenike, pa tudi to in ono je bilo treba izboljšati.

Na našem področju kandidira za poslanko v zvezni zbor ing. Pepca Perovšek, za poslanca v republiški zbor v kočevski občini tov. Ivan Maček, v ribniški pa tov. Matija Maležič.

Volivci, opravite svojo volivno dolžnost v nedeljo čimprej!

(Konec na 2. strani)

druge komune nimajo in pogoj, da se vaša komuna lahko skladno z napredovanjem industrije, pred drugimi razvije v komuno, kakršne si želimo v naši socialistični ureditvi, je dejal tovariš Maček. Razvoj kmetijstva in ostalega gospodarstva je nujno preštudirati ter ugotoviti, katere panoge imajo pogoje za najboljši napredek. Na podlagi analiz in študij je treba izdelati program nadaljnjega razvoja gospodarstva v komuni. Za gospodarski razvoj oziroma investicije pa ne smemo čakati samo na kredite širše družbene skupnosti, ampak moramo tudi v okviru komune združevati sredstva.

Nadalje je tovariš Maček poudaril, da delavski svetovi ponekod še niso polno začeli, ker tudi

6 MILIJONOV DOTACIJ IN POKOPALIŠČE —

Dotacije po določenem redu

Letos je za dotacije krajevnim odborom predvidenih 6 milijonov dinarjev. Člani sveta za komunalne zadeve ObLO Kočevje so menili, naj bi bila ta sredstva porabljena za nujno tekoče vzdrževanje obstoječih objektov krajevnih odborov, preostanek pa naj bi ne drobili na vse krajevne odbore, ampak naj bi z njim dokončno uredili nekatere najvažnejše in najnujnejše objekte. Prioritetni in perspektivni vrstni red gradenj in rekonstrukcij bo napravljen na podlagi predlogov zimskih in zadnjih zborov volilcev, veljal pa bo za naslednjih nekaj let.

Sklenili so še, da je nujno kontrolirati kako potrošijo krajevni odbori dodeljena sredstva. Zgodi se namreč, da zaprosi KO sredstva za elektrifikacijo, porabi pa jih za šolo, potem pa naslednje leto spet znova zaprosi dotacijo za elektrifikacijo. Menili so tudi, naj bi ne dobili krajevni odbori dotacij na svoje hranilne knjižice, ampak naj bi bila sredstva zbrana pri ljudskem odboru.

Nadalje so člani sveta navedli nekaj primerov, kjer krajevni odbori ne gospodarijo najbolje. Občani na področju Čepelj in Vilmolja bi lahko zaslužili za potrebe KO na leto tudi po nekaj 100.000 dinarjev, če bi uvedli takso na prodajo peska, ki jim jo je občinski ljudski odbor že odobrili. Nekje pa krajevni odbor drago plačuje vaščanom pesek in kamenje za vzdrževanje ceste, ki se je samo sipa v obcestni jarek in na cesto tako da ga je potem treba po cesti le še razmetati.

PRENOVITEV BI BILA DRAŽJA

Občani Dolge vasi in okolice so pripravljeni večinoma tudi z lastnimi sredstvi prenoviti svoj prosvetni dom. Po njihovem mnenju bi ta prenovitev stala približno 3 milijone dinarjev. Strokovi, ki so si dom ogledali, pa pravijo da bi veljala okoli 7 do 8 milijonov dinarjev. Svetu so predlagali, da prenovitev zavrne, čeprav je vas potrebna dvorane za razne prireditve. Menijo namreč, da bi delo zaradi pomanjkanja sredstev zaspalo ali pa bi se gradnja zavlekla za več let. S tremi milijoni doma ne bi spravili niti pod streho, pa tudi staro zgradbo se ne izplača prenavljati. Tudi lokacija sedanega doma ni primerna, ker stoji tik ob cesti (možnost nesreč in ropot). Razen tega pa v prenovljenem domu ne bi bilo mogoče imeti kino predstav. Svet je menil, da naj bi sedanji dom še nekaj let uporabljali, potem pa bi zgradili novega na bolj primernem kraju, starega pa bi preuredili v stanovanja, za kar je po mnenju strokovnjakov tudi primeren.

ZA ELEKTRIFIKACIJO SE NEKAJ SREDSTEV

Občinski ljudski odbor je zaprosil pri DES in ELES za kredit, ki bi ga porabil za elektrifikacijo zgornje Kolpske doline in struškega predela. DES je že odobril v te namene 3,8 milijonov dinarjev, ELES pa še ni odgovoril. Za elektrifikacijo teh dveh področij je potrebnih 12,5 milijonov, ObLO pa je zaprosil za posojilo v skupnem znesku okoli 10 milijonov dinarjev, ostalo pa bi prispeval iz svojih sredstev.

POKOPALIŠČE USPOSOBLJENO JESENI

Načrti za pokopališče v Kočevju so gotovi, zagotovljeno pa je tudi 7 milijonov dinarjev, kar bo zadostovalo za izgradnjo do prve faze. Pokopališče bo po prvi fazi gradnje, ki bo končana predvidoma do jeseni, že usposobljeno za pokopavanje pokojnikov.

Na seji sveta so sklenili tudi reorganizirati pogrebni zavod, saj je bilo na njegov račun slišati — posebno v zadnjem času — precej kritik. Predvidoma se bo zavod ločil od Komunale in se združil z Vrtnarijo.

»RAD BI POVEDAL, KAR CUTIM«

je dejal eden izmed mladincev na proizvodni mladinski konferenci podjetja ITAS iz Kočevja, ki je bila preteklo soboto, in začel naštevati, kje vse bi v njihovem podjetju še lahko varčevali, kaj vse bi lahko izboljšali, skratka: kako bi lahko še boljše gospodarili. Ze pred njim, pa tudi za njim, so vstajali mladinci in dajali podobne predloge. Sobotna mladinska konferenca, ki so se je udeležili tudi predstavniki ostalih mladinskih aktivov iz Kočevja, zastopniki organov upravljanja in uprave podjetja ITAS ter predstavniki okrajnega in občinskega mladinskega komiteja, je imela namreč namen zainteresirati mlade za večjo produktivnost. Okrajni komite ZMS je razpisal tekmovanje med mladinskimi aktivmi za večjo produktivnost. Najboljši aktiv in posamezniki bodo prejeli lepe nagrade. Mladi so predlagali, naj bi bil vsak koristen predlog za večjo produktivnost in za zniževanje stroškov upoštevan in primerno nagrajen. Pobuda za tekmovanje v večji produktivnosti je bila vsekakor koristna, saj so samo mladinci podjetja ITAS dali samo med konferenco približno 10 predlogov, katerih večino, če ne že vse, je prav gotovo vredno upoštevati.

V PARTIZANSKEM ROGU

Naši narodi so med vojno veliko pretrpeli. Se danes nam stopijo solze v oči, če slišimo, kako se jim je godilo.

Da bi kaj več slišali o partizanih, smo odšli v Rog. Peljali smo se z avtobusom. Dolgo smo se vozili skozi majhne vasi in se nazadnje ustavili in izstopili.

Ogledali smo si partizanske bolnišnice in bunkerje, kamor so partizani skrivali ob nemških in italijanskih ofenzivah ranjene partizane. V Bazi 20 smo videli barake naših voditeljev, ki so se po osvoboditvi leta 1945 preselili v Ljubljano. Zalostni pa smo bili, ko smo prišli do pokopališča, kjer je pokopanih 45 naših junakov.

O partizanskih dogodkih nam je pripovedoval tovariš Franc Lampe iz Kočevske Reke.

Polni novih spoznanj smo zapustili Partizanski Rog.

Vlasta Mohorič,
Kočevska Reka

Ing. CIRIL MRAVLJA, poslanec osmih dolenjskih občin v gospodarskem zboru zvezne skupščine. Rojen je 1912. leta in ima gradbeno fakulteto. Sedaj je direktor Skupnosti železniških podjetij Ljubljana in član GO SZDL Slovenije

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

● Predsednik ZDA Kennedy je imel na washingtonski univerzi govor, v katerem je sporočil, da je bilo med njim, premierom Macmillanom in Hruščovom sklenjeno soglasje, da bi se julija sestali v Moskvi visoki zastopniki ZDA, Velike Britanije in SZ, ki naj bi nadaljevali pogajanja za sklenitev sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov. Obljubil je tudi, da bo delal za boljše odnose s Sovjetsko zvezo in da ZDA ne bodo opravljale atomskih poskusov, dokler jih ne bo opravljala druga stran. Govoril je o skupnih prizadevanjih ameriškega in sovjetskega ljudstva in dejal, da obe ljudstvi sovražita vojno. Ta Kennedyjev govor morda pomeni

odločilno prelomnico v zunanji politiki ZDA. Če bi bili julijski razgovori v Moskvi uspešni, bi lahko odprli pot za sestanek na »vrhu« (Kennedy, Macmillan in Hruščov), na katerem bi verjetno podpisali sporazum o prepovedi atomskih poskusov. To pa bi bil verjetno začetek zmanjševanja oborožitve v svetu...

● Zadnji teden je bil zelo burčen za Iran, Muslimanski verski krogi, ki se čutijo ogrožene zaradi šahove politike agrarne reforme, so nahujskali množice v glavnem mestu Teheranu in drugih mestih, da so demonstrirale proti agrarni reformi. Policija in vojska sta streljali in v spopadih

je bilo ubitih in ranjenih precej ljudi.

● Po kratkem omahovanju, kakšno politiko naj vodi do Kurdov, se je novi režim v Bagdadu odločil za isto neuspešno politiko kot umorjeni Kasem: boj proti večno upornim kurdskim plemenom! Kurdi so staro, bojevito ljudstvo v goratem predelu, kjer se stikajo meje Sirije, Iraka, Irana in Turčije. Ze Aleksandru Velikemu se niso hoteli pokoriti. Kurdi pod vodstvom Al Barzanija zahtevajo sedaj samoupravo, svoje šole, armado, iraška vlada pa jim tega noče dati. Kurdski problem je eden najbolj zapletenih ne samo v tem delu sveta;

torej ga nov način »reševanja« ne bo rešil, ampak še bolj zapletel. Povzročil bo še več gorja kurdskega ljudstva in arabskemu prebivalstvu v severnem delu Iraka, kjer so velika petrolejska polja, ki ležijo prav na robu strelne črte med Arabci in Kurdi.

● Predsednik Kennedy je po ameriškem radiu in televiziji apeliral na vest Američanov in jih pozval, naj omogočijo študentom, ne glede na raso in barvo kože, da se vpisujejo na univerze, ki si jih izberejo. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da je bila odredba federalne vlade uresničena brez nasilja. Odločna akcija proti rasnim nestrpnostem!

Delovni človek v ospredju naših prizadevanj

Volitve v nove skupščine spadajo med zelo pomembne dogodke v razvoju naše socialistične družbe. Nove skupščine in izvršni in upravni organi imajo pred seboj zlasti dve veliki nalogi: da zagotovijo vse pogoje za uresničevanje naše nove ustave in da vzporedno s tem pripravijo nov gospodarski perspektivni plan.

Na prvi pogled je to nekaj preprostega, v resnici pa ti dve nalogi vsebujejo reševanje cele vrste problemov, ki segajo kaj globoko v življenje naše družbe. Zato pa mora naša socialistična praksa pravilno združevati napredne težnje socialistične skupnosti in hote delovnega človeka z znanjem in znanstveniki ter z realnimi materialnimi možnostmi, ki jih daje dosežena stopnja materialnega razvoja naše družbe. Ta skladnost pa ni odvisna samo od delovanja skupščin in vodilnih političnih organov, temveč od dela slehernega našega delovnega kolektiva in družbene zavesti slehernega delovnega človeka.

NAGRAJEVANJE PO ODGOVORNOSTI

Ni prav, če nekdo pozablja na položaj drugega, ki nima enakih objektivnih pogojev kot jih ima sam. Prav je, da ima kolektiv delovne skupnosti z visoko produktivnostjo nagrado skladno s produktivnostjo, ni pa prav, če ta kolektiv pozablja na položaj drugih kolektivov, ki so jih objektivne težave privedle v položaj, da ne morejo doseči take produktivnosti dela. Prav je, da je delo načelno edini vir dohodka človeka, ni pa prav pozabljati, da so ljudje, ki iz teh ali drugih razlogov ne morejo delati in ki upravičeno zahtevajo, da jim socialistična družba zagotovi elementarne življenjske pogoje. Prav je, da imajo razviti deli Jugoslavije vse pogoje za nadaljnji napredek, ni pa prav, če ljudje na takih področjih pozabljajo, da je v Jugoslaviji še mnogo zaostalih področij... Čeprav je človek materialno stimuliran za ustvarjanje, v socialistični družbi ne sme biti lovcem na dinar in vase zaprt sebičnej. Njegov lastni na-

predek je mogoč le, če bodo na predovali vsi!

Torej, uresničevanje ustavnih načel ni samo stvar državnih in političnih organov, temveč vsakega državljana, vsakega delovnega kolektiva in stvar oblikovanja družbene zavesti sploh. Smisel celotne ustave je pravzaprav v tem, da je usoda človeka odvisna predvsem od njega samega! Iz ustave jasno izhaja, da nista država in vlada tisti »miklavž«, ki nosi v torbi pravice in dobrote in jih trosi med občane, ampak da je sam delovni človek ustvarjalec vrednosti in da je

dopolnjuje z njegovim delom v samoupravnih organih. Tako se v sistemu samoupravljanja premagujejo negativne strani delitve dela, o katerih je svoj čas govoril Marx. Delitev dela v pogojih kapitalizma dejansko hromi človeka, ker razvija človekovo osebnost enostransko, prikuje jo na posamezno delovno operacijo in spravlja človeka v položaj slepega orodja nevidne koordinativne in vodilne sile celotnega delovnega procesa. Delitev dela v socializmu pa nima več za posledico ustvarjanja raznih razlik med ljudmi in tudi ne enostranskega

gospodarjenju delovne organizacije. Z nadaljnjim razvojem socializma, z napredkom znanosti in tehnike, s skrajšanjem delovnega časa se bo vsekakor vse bolj povečal delež ustvarjalne aktivnosti človeka na tem področju, vse manj časa pa bo človeku jemalo njegovo delo na ožjem delovnem mestu, oz. vse bolj se bo to delo spajalo s prvim. Tak položaj posameznika in del. kolektiva je nova ustava še zlasti okrepila s tem, da je na nov način formulirala načela za razširjeno reprodukcijo oz. za gospodarjenje s sredstvi, ki so namenjena razvijanju proizvodnih in delovnih kapacitet.

Z novo ustavo smo želeli doseči tudi to, da bi se država s sredstvi prisiljevanja čim manj

Množica na predvolivnem zborovanju v Ljubljani napeto posluša govor Edvarda Kardelja

njegova beseda odločilna pri delitvi in uporabi le-teh.

Tov. Kardelj je obširneje govoril tudi o nekaterih značilnostih našega sistema samoupravljanja. Med drugim je tudi dejal, da se delo posameznika na njegovem ožjem delovnem mestu

razvoja osebnosti. Protislovje, ki nastaja v delitvi dela, ureja sistem samoupravljanja. Delo na ožjem delovnem mestu je namreč samo ena stran človekovega ustvarjanja in razvoja njegove osebnosti, druga stran pa je njegova aktivnost pri upravljanju in

mešala v življenje in delo posameznika in posameznega delovnega kolektiva, toda biti mora sposobna, da zagotovi spoštovanje ustavnega reda in izvrševanje vseh družbenih funkcij, od katerih sta odvisna skladni razvoji

(Konec na 5. strani)

Z gospodarskimi uspehi naj raste tudi zavest proizvajalca

Težko se je predstaviti občanom z vlogo poslanca, ki bi zastopal le ozke lokalistične tendence svojega volilnega območja, hkrati pa misliti na takojšnjo in vsestransko rešitev številnih problemov, ki se povsod nenehno pojavljajo. Zelje in interese je potrebno vskladiti s potrebami in jim dati takšno dokončno obliko in rešitev, po kateri bo vsaka lokalna gospodarska korist nosila v sebi koristi širše skupnosti. Pri tem pa ne mislim, da bi morali zanemariti pomen prizadevanja za gospodarski razvoj osnovnih družbenih skupnosti, kot je komuna.

Bistvo je torej v tem, da razvojna gospodarska programiranja komune najdejo svojo utemeljitev tudi v perspektivnem gospodarskem razvoju širših družbenih skupnosti, kot so republike ali celo zveze.

Naš družbeno ekonomski sistem, ki ga ponazoruje predvsem nova ustava, jemlje kot izhodišče vseh naših gospodarskih in družbenih dejavnosti komuno kot

osnovno samoupravno skupnost delovnih ljudi, znotraj katere se

MIRO HEGLER, poslanec kočevske komune v organizacijsko politični zbor republiške skupščine. Sedaj je sekretar obč. komiteja ZK Kočevje

odvijajo vsa družbeno-ekonomska dogajanja.

To je pokazala tudi vrsta pogovorov, ki so v zadnjih dneh razčistila marsikatero doslej manj jasno vprašanje. V glavnem so bili v ospredju poudarjeni problemi gospodarstva, katerim pa so skoro vedno sledili tudi problemi razvijajočega se komunalnega sistema. Beseda, kakorkoli naj bi se obrnila, se prične in neha pri sistemu družbenega upravljanja in samoupravljanja.

Naše dosedanje izkušnje jasno govore, da bo sodelovanje ljudi v delovnem procesu prineslo mnogo novega in dinamičnega dela tudi v delo teh organov.

Delovni ljudje bodo torej dajali še bogatejšo vsebino obravnavanju vprašanj in problemov, ki nastajajo v našem socialističnem razvoju.

Z gospodarskimi uspehi kočevske komune naj torej vzporedno raste in se razvija tudi zavest delovnega človeka-proizvajalca in upravljalca, saj je vse namenjeno le njemu in vse iz njega izhaja.

V počastitev 4. in 22. julija

V počastitev dneva borcev bo priredil Klub študentov Kočevske pohod po poteh Cankarjeve, Gubčeve, Serčerjeve in Tomšičeve brigade preko Jelenovega žleba, do vrhu Velike gore na Travnoboro in v Sodražico. Za pohod, ki bo 23. junija, se je prijavilo večje število študentov.

4. julija bo spet tradicionalni štafetni tek ekip ribniškega Partizana, mladine, predvojaške, JLA, ZROP in pionirjev za pokal Zveze borcev Ribnica. Tekli bodo od Grčaric do Gorič vasi, mimo obeležja padlim talcem za vojašje v Ribnici (tedaj bodo obeležje odkrili), cilj pa bo v Sodražici, kjer bodo odkrili spominsko ploščo na zdavstvenem domu. Tedaj bodo tudi odprli zdravstveni dom, ki bo nekaj spomenik vsem padlim iz Sodraške doline.

22. julija bo zbor aktivistov pri partizanski bolnišnici na Ogencih v Loškem potoku, kjer bo postavljeno obeležje padlim.

I. Jereb

Bogata žetev igralcev-amaterjev

Letos je že drugič Novo mesto bilo gostitelj 6. revije dramskih skupin Slovenije, ki je dala v 4 dneh od 5. do 8. junija 1963 kar osem predstav. Po podatkih Sve-ta Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije je bilo v sezoni 1962/63 v vseh 4 okrajih 298 premier, kar predstavlja 894 predstav, pri katerih je sodelovalo 7450 izvajalcev z okoli 268.000 gledalci.

Za začetek letošnjega dramskega slavlja so se Novomeščani kot gostitelji dobro izkazali in pripravili. Zastave ob stavbi, godba po ulicah, vesele gorenjske Avsenikove, melodije mladih godcev iz Škofje Loke so bile tak primeren začetek. Domačin prof. Jazbec je pozdravil goste in publiko, po otvoritvi pa so mladi igralci DPD Svobode iz Škofje Loke živahno zaigrali večno živo Linhartovo komedijo TA VESELI DAN ALI MATICEK SE ŽENI in poželi za prvi večer lep aplavz. Druga je bila Škvarkinova komedija TUJE DETE v izvedbi Malega gledališča iz Ljubljane, ki je tudi razvedrila publiko, manj pa razveselila komisijo, ki je menila, da je režiser preveč poudaril populacijsko stran. Kot tretji so se predstavili Novomeščani DPD Svobode »DUŠAN JEREB« z dramo Arthurja Millerja VSI MOJI SINOVI in se z izredno impulzivnostjo močno približali vrhu. V okviru revije so pokazali kar v dveh predstavah člani Amaterskega gledališča TONE ČUFAR iz Jesenic Kästnerjevo igrice PIKICA IN TONČEK v posebno veselje mlade novomeške publike. Skoda, da tega mnenja ni bila tudi komisija. Pri nas je res težko najti kaj primerne za mladino in je treba večkrat segati po starih tekstih.

PREDGRAJSKO »KOLO«

(j8) — V Predgradu se je rodil ljudski ples — predgrajsko kolo, ki so ga plesali le enkrat na leto — 27. decembra. Tedaj je bil ves Predgrad prazničen. Leta 1908 so plesalci v narodnih nošah gostovali s kolom in »nevesto« na mednarodnem festivalu na Dunaju, leta 1939 pa v Mariboru. Na belokranjsko narodno prireditvev leta 1940 je bilo povabljen v Metliko, isto leto pa tudi v Črnomelj. Leta 1946 so sodelovali na prireditvah v Gradcu. Kolo in »most« so povsod igrali z velikim uspehom.

Peta predstava je bila zgodba iz stare Kitajske Bauerjeva RDEČE IN MODRO V MAVRICI, ki so jo zaigrali vsi mladi igralci ODRALADIH PREŠERNO-VEGA GLEDALIŠČA iz Kranja in pogumno postavili na oder svoje like. Od lani, ko smo jih videli na tem odru, so napravili velik korak in upajmo, da jih bomo videli tretjič že pri vrhu.

Dogodek revije je bil nastop DPD Svobode »SLAVA KLAVORA« iz Maribora, ki so podali z vso svojo bravurnostjo sodobno dramo Mirka Zupančiča HIŠA NA ROBU MESTA in se z njo postavili ob bok Novomeščanom. Vse je bilo lepo in so zato prejeli od publike veliko priznanje. Kot sedmi so se predstavili člani DPD Svobode Črna na Koroškem, lanski zmagovalci s V. revije, ki so zaigrali Permaudovo komedijo Z VRATI TRESKAJO, ki je vžgala s svojo živahnostjo in vnmom, le žal, da tokrat niso imeli sreče za najvišje priznanje. Vendar smo Dolenjci naše Korošce toplo nagradili z aplavzom. Kot zadnja je bila Arbuzova IRKUTSKA ZGODBA v izvedbi GLEDALIŠČA SVOBODE CENTER TRBOVLJE, ki so se na samem vrhu revije postavili tesno k obema najboljšima družinama. Tako bodo na letošnjem zveznem dramskem festivalu na Hvaru nastopile kot najboljša kar tri družine — zmagovalke in to Trbovlje, Novo mesto in Maribor. Zdi se mi, da je komisija odločila prav. — Kakor lani, so bili tudi vsak dopoldne, tokrat v dvorani Vajenske šole, posebni razgovori, ki so obravnavali kritike igranih predstav, ob tem pa so tako igralci kot režiserji in gosti poslušali vrsto predavanj s področja sodobnega gledališča in repertoarne politike naših amaterskih odrov preteklega sezone.

Novomeščani so ob zaključku izrazili željo, da bi mestece ob zeleni Krki postalo stalen sedež republiških dramskih revij Slovenije.

M. Tratar

Na to pomisli sedaj marsikateri mladinec ob koncu šolskega leta in s tem tudi šolske obveznosti. Ob tem vprašanju se s skrbjo zamislijo tudi starši, ka-

RAZPIS

Ravnateljstvo gimnazije Kočevje razpisuje 105 mest za vpis v I. razred gimnazije za šolsko leto 1963/64.

Pogoji:

1. Z uspehom dovršen 8. razred osnovne šole.
2. Uspešno opravljen sprejemni izpit učencev, ki so izdelali 8. razred z dobrim ali zadostnim uspehom.
3. Sprejemni izpiti so iz slovenskega jezika in matematike in to samo v slučaju, če se bo prijavilo več kot 105 kandidatov.

Do 22. junija 1963 morajo absolventi osnovnih šol poslati ravnateljstvu gimnazije Kočevje:

1. Prijavo za vpis v I. razred.
2. Spričevalo o dovršeni osnovni šoli.
3. Rojstni list.
4. Mnenje šole.

V četrtek, dne 27. junija 1963, bo od 8. do 12. ure vpisovanje v I. razred gimnazije oziroma sprejemni izpit za zgoraj omenjene učence, če bo prijavljen več kot 105.

K vpisovanju mora vsak učenec prinesiti državni kolek za 50 dinarjev.

Ravnateljstvo gimnazije

Filmi, ki jih bomo gledali

NESREČNIKI I. IN II. DEL

Francoski barvni film »Nesrečniki« I. in II. del, ki bo na sporedu 17., 18., 19. in 20. junija v Kočevju, so posneli po istoimenskem romanu znanega francoskega pisatelja V. Hugoja. Zgodba se dogaja v času francoske revolucije in prva leta po njej, njen glavni junak pa je Jean Valjean, ki ga usoda kruto preganja. Vse življenje nosi s seboj dve bisagi, v eni so dobri darovi, v drugi pa darovi kaznilnice, v kateri je prebil devetnajst let. Na svoji življenjski poti sreča med drugim čudovitega dečka Gavrocha, ki pomaga francoskim revolucionarjem, ter Fantino in njeno hčer Cosetto, ki ji posveti vsa zadnja leta svojega življenja, ko trosi okoli sebe samo še dobroto.

Barvni film »Nesrečniki« ne pritegne tako gledalca kakor film v črno beli tehniki, ki so ga posneli že pred več leti in ki prav zaradi črno bele tehnike nekako bolj ustreza vzdušju, ki ga je Hugo ustvaril v svojem romanu.

DELFINI

Italijanski film »Delfini« mladega režiserja Francesca Masellija je eden izmed filmov, v katerih poskušajo prikazati življenje določene mladine, ki se nam zdi v vseh zahodnih državah enaka. Za razliko od drugih podobnih filmov prikazuje ta italijansko pedezelsko mladino, ki se ne razlikuje od meščanske mladine ne po svoji zunanosti, ne po dojemanju življenja in ne po majhnih prevarah, ki jih delajo. Tudi to je mladina, ki ljubi sladko življenje. Med »delfini« je dekle, ki še veruje in ljubezen, da se ubije, ko spozna, da se je njen fant z njo samo pošalil. Drugačno mnenje o življenju in ljubezni ima bogata dedinja. Ljubi pijačo, spre-

membe in lepe obleke. Končno ozdravi v bolnišnici za alkoholike.

V glavnih vlogah nastopajo: Claudija Cardinale, Antonella Lualdi, Tomas Milian in še drugi več ali manj znani igralci. »Delfini« bodo na sporedu v kinu Rudnik 15. in 16. junija.

Mlada francoska filmska igralka Catherine Rouvel igra v filmu znanega filmskega režiserja Jeana Renoira »Kosilo na travi«. Film je vedra satira na temo znanosti.

Kam po končani šoli?

terih otroci končujejo šolanje. Take skrbi so popolnoma razumljive, ker je to usoden življenjski korak in je od pravilne izbire poklica odvisna nadaljnja življenjska pot. Z druge strani se pa zopet postavlja vprašanje ali bo mogoče željo uresničiti in vsakega vključiti v tisti poklic, ki si ga je izbral.

O teh vprašanjih je zavod za zaposlovanje delavcev v Kočevju priredil letos celo vrsto predavanj in drugih akcij za mladino in starše. V to akcijo se je letos prvič v večji meri angažirala tudi delavska univerza v Kočevju, odzvalo pa se je tudi društvo inž. in tehnikov, ki je s strokovne strani osvetlilo vlogo in mesto posameznih poklicev na družbeni lestvici. Manj se je v to dejavnost vključila delavska univerza v Ribnici ter bi bilo priporočljivo, da bi za bodoče pripravila primeren program.

Večje število učencev se kljub temu ni moglo odločiti za svojo življenjsko pot, zato je zavod za zaposlovanje delavcev priporočil razrednikom, naj take primere

zberejo. Na podlagi tega je zavod dobil psihologa, ki je po končani obdelitvi priporočil vsakemu posebej, za kakšen poklic ima pogoje. Ta akcija je bila dobro izvedena v Kočevju, v Ribnici pa ne. Šola je tiste dni, ko bi moral priti psiholog, organiziral šolski izlet! V tem primeru so mladinci oškodovani, ker niso dobili pričakovane nasveta.

Ni namen tega članka, da bi zainteresirane seznanjali, kakšne so realne možnosti vključevanja v poklice, ker vse potrebne informacije lahko dobijo na zavodu za zaposlovanje delavcev. Omeniti pa moramo, da je težnja mladine še vedno usmerjena na šolanje v srednjih šolah, pri tisti mladini, ki se odloči za uk, pa samo za boljšimi poklici. Smatramo, da so v tem pogledu premalo seznanjeni o enakovrednosti poklicev ter zato tudi v Kočevju vsako leto ostanejo nezasedena učna mesta. O tem bo potrebno v prihodnje bolj razmišljati, kar odločitev za boljšimi poklici še ne pomenijo resnično sposobnost, kar se pozneje v življenju bridko kaže.

Andrej Tomšič:

Uporna kri

Iz govora Edvarda Kardelja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Prvi hip je izgledalo, da si je paznik Slak spet pčivščil eno svojih nočnih šal, toda jetnice so vedele, da ni tako. Čeprav so vse gledale Vero, ji nobena ni mogla reči, da je ona izdajalka. Paznik Slak je osebno odpeljal Sonjo na zasliševanje. Zasliseval jo je sam upravnik Hlebec v svoji pisarni.

»Kje ste dobili komunistični list?« jo je vprašal, ko je obšla pred njegovo mizo.

»Nimam nikake literature, še manj pa komunistične«, je odgovorila Sonja.

»Točno vemo, da ste prinesli v celico komunistično propagando«, je zarohnel nad njo.

»Pokažite mi ta list ali kar je že. Rada bi ga videla, saj ste ga morali najti, ko ste preiskali naš in celico«, je odgovorila.

»Ce nočeš povedati, bom pripeljal pričo, ki ti bo lahko povedala, kaj si prinesla in kaj si čitala v celici«, ji je grozil.

»Kar pripeljte, da vidim kdo je ta lažnik!« je ogorčeno vzkliknila. V njej se je za hip porodilo upanje, da jo bodo res soočili in da bo spoznala izdajalko.

Slak jo je udaril najprej na eno nato še na drugo lice. Njegova roka je bila težka; obšla jo je kri.

»Povej, kjé si dobila in nič se ti ne bo zgodilo«, ji je prigovarjal upravnik Hlebec.

»Nikjer nisem nič dobila, nič nisem prinesla v celico«, je vztrajala.

»Odpelji jo v samico. Tri dni naj ob kruhu in vodi premišlja, kje je dobila komunistično literaturo. Pa samo polovico kruha bo dobila. Ste razumeli?«

Pokimala je in paznik Slak jo je zopet odpeljal. Znašla se je zopet sama v »podmornici«.

Sedla je na slamo in pričela razmišljati. Analizirala je vsako izrečeno besedo v celici. Ena je izdajalka. Tod katera? Vedno so se ji misli ustavljale pri Vero; toda dokazati bi ji ne mogla ničesar. Sumila pa jo je čisto določno in jasno je čutila, da ima prav. Ta in nobena druga ni izdajalka. Kadar so se jetnice kje pogovarjale, je vedno prišla zraven. Govorila je malo, bolj je poslušala. Bila je priljubljena in čutili je bilo, da izpada po svojem obnašanju izmed ostalih.

Po treh dneh so jo odpeljali na zaslišanje na policijo. Zasliševala sta jo zopet brata Kobi in ko ju je Sonja zagledala, je vztrepetala. Še dobro se je spominjala prejšnjih zaslišanj.

»Zopet se vidimo«, se je zasmel eden. »Danes ne bomo tako trmasti, kaj ne?«

Ni mu odgovorila. »Torej, še vedno nič!« je zaključil. Strokovnjaško sta jo premislila, nato pa so jo odpeljali nazaj v celico.

Takoj po njenem prihodu v skupno celico so odpeljali na zaslišanje Vero. Tresla se je kot od strahu, toda jetnice so molčale.

Cim so se za njo zaprla vrata, je Sonja povedala tovarišicam, da imajo med seboj izdajalko. Povedala jim je, koga sumi in zakaj.

Vera se je vrnila v celico šele naslednji dan. Zvijala se je, kot da je vsa pretepena, toda njeno tarnanje je naletelo na gluha ušesa. Sedla je na posteljo in vzdihovala, da jo boli, da so jo pretepli, povedala pa da ni ničesar.

Sonja je hitro stopila k njej in pomignila nekaj tovarišicam, ki so se primaknile k postelji. Zgrabile so Vero za roke in noge, ena pa jo je prišla za ušesa, da ne bi kričala. Sonja jo je pričela slati in čeprav je brčala, jo je ob pomoči Pavle, drobnega dekleta iz okolice Ljubljane, kmalu slekla do golega. Na njenem telesu ni bilo niti sledu od udarcev, pač pa so bili v njenem žepu bomboni.

Sonja se je vstopila pred njo in ji začela očitati:

»Nas, vidiš, hranijo s pendriki!« In pokazala ji je modrice od udarcev, »tebe pa z bomboni. Torej ti izdajaš? Ne bomo te kaznovali, ker si takó globoko padla, da zaslužiš samo prezir. Ti — izdajalka!«

Vera se je, tresoč se po vsem telesu, oblekla. Skušala se je izgovarjati, da ni izdala ničesar in da je dobila bombone spota, ko so jo peljali s policije. V roko ji jih je stisnil mlad možki.

»Bojim se, da bi bila tepena«, se je opravičevala.

Naletela je na groben molk. Nobena od sojetnic ji ni odgovorila. Odstranile so se od njene postelje, kot da je gobava. Od tedaj je bila Vera v celici osamljena.

Sonjo so odpeljali na zaslišanje še dvakrat, toda nikogar ni izdala.

Vera pa je zagrešila še eno izdajstvo.

Marca 1944 se je začela selekcija jetnikov za delo v Nemčiji in koncentracijska taborišča. Sonja je želela, da bi bila tudi ona med jetniki, ki so odhajali, čeprav je vedela za taborišča smrti in trpljenja, ki so ga prenašali jetniki tam, toda rada bi se rešila večnega pretepanja in zaslišanj. Toda želja se ji ni izpolnila.

Organizacija OF v zaporih je organizirala, da se odhajajočim zapoje Internacionala. Ko so bili jetniki, pripravljeni za transport, zbrani na dvorišču, je šel iz celice v celico znak: tri udarce na steno, kar je pomenilo — začnimo. Pesem se je začela razlegati najprej nekako nejasno in mrmrajoče nekje na koncu zaporov, potem pa postala vse bolj razločna in hrumeča.

V mladinski celici je prva začela peti Sonja, pritegnila pa so jo tudi ostala dekleta. Internacionala je zadonela iz vseh grl, kot da kliče na odgovor, kot klic k masčevanju:

(Se nadaljuje)

naše socialistične skupnosti ter enakopravnost in socialna varnost delovnega človeka. Ker pa nova ustava povečuje in utrjuje samostojnost in družbeno vlogo posameznika in posameznega delovnega kolektiva, povečuje tudi njihovo odgovornost pri izpolnjevanju njihovih obveznosti do skupnosti in pri uresničevanju ustavnih načel. Ni enakih pravic, če ni tudi enakih dolžnosti in če ni reda pri uporabljanju pravih in pri izpolnjevanju drugih.

Ko je govoril o vlogi delovne organizacije in njenem mestu v sistemu samoupravljanja, je dejal, da nova ustava izhaja iz stališča, da je vsako proizvajalno podjetje živ organizem. Za njegov napredek mora skrbeti ves kolektiv, družba pa mu mora zagotoviti potrebne pogoje za njegovo aktivnost in jo mora usklajevati s skupnim družbenim interesom. S skupnim družbenim interesom mora vedno računati tudi vsak kolektiv, sicer bi si sam žagal vejo, na kateri sedi.

Nova ustava jamči, da bodo delovne organizacije, ki so ustvarile sredstva za razširjeno reprodukcijo, dejansko imele možnost razpolagati z njimi, toda pod pogoji, na način in v roku, ki so optimalni za uspeh družbenega gospodarstva v celoti in ki jih bosta določala zakon in družbeni plan. Uresničenje tega načela bo dalo vsaki gospodarski organizaciji v še večji meri jasno dolgoročno perspektivo o možnosti za nadaljnji razvoj podjetja, odgovorni družbeni organi pa bodo imeli možnost, da vse te napore delovnih kolektivov usklajajo in usmerjajo tako, da bo v največjo korist celotnemu našemu gospodarstvu.

V zvezi z vprašanjem gospodarskih integracij je tov. Kardelj poudaril, da je eno važnih oporišč samoupravljanja tudi svobodno samoupravno poslovno združevanje kot okvir najrazličnejših procesov družbenega dela ali integracije procesov, ki so značilni za sodobno razvito gospodarstvo in družbeno življenje in ki so neogibni pogoji za nadaljnji napredek našega gospodarstva in družbenih služb. Glavni smoter združevanja bi moralo biti prizadevanje, doseči večjo individualno in družbeno produktivnost dela.

Tov. Kardelj je nato govoril še o vplivu našega človeka neposredno na delo skupščin njegovega delovnega mesta, obravnavanje položaja delovnega človeka v našem sistemu samoupravljanja pa je zaključil z ugotovitvijo:

Skupnost vseh interesov delovnih ljudi se najbolj neposredno izraža v komuni in prav tu ima vsakdo največ možnosti, da neposredno vpliva na reševanje vsakdanjih problemov svojega dela in življenja. Če bodo občani pravilno in demokratično uporabljali te svoje najbližje organe družbenega samoupravljanja v delovni organizaciji in komuni in če bodo prav v njihovem okviru storili vse, bodo istočasno lahko vplivali tudi na celotno družbeno politiko, ki se formulira v odgovornih družbenih in političnih organih v republiki in federaciji. In še nekaj: V našem družbenem sistemu ne more imeti nihče in z nobenim izgovorom nikakršnih predstavi, če ne izhajajo iz samega njegovega dela.

Nato je govoril o vlogi ZKJ, ki si jo je pridobila kot rezultat svoje revolucionarne dejavnosti. Tu je med drugim dejal: Tudi drugi naši borci iz revolucije in narodnoosvobodilne borbe nimajo po svojem družbenem in političnem položaju nobenih privilegijev. Niso se borili za svoje osebne interese, marveč za interese svojega ljudstva, se pravi slehernega delovnega človeka. Prav je, da imajo ti naši borci, ki imajo velike zasluge za vse, s čimer danes razpolagamo, svoje ugledno mesto v družbi, prav je, da jim družba za žrtve zagotovi soc. varnost in človeka vredno življenje, toda v naši socialistični družbi pravica, da vsakdo sodeluje v družbeni delitvi skladno z obsegom in kvaliteto dela — pripada brez razlike vsem delovnim ljudem in tu ne more imeti nihče privilegijev. Tak enakopraven družbeni položaj slehernega delovnega človeka je sedaj urejen tudi z novo ustavno določbo o omejitvi ponovne izvolitve družbenih funkcionarjev, kar je v praksi dobilo ime — rotacija.

Ko je govoril o rotaciji, je tudi dejal: Uvajanje načel rotacije mora zagotoviti potemtakem znatno hitrejši tempo zdravega obnavljanja vodilnih družbenih organov in demokatičnega odbiiranja najsposobnejših kadrov, toda na način, da v tem procesu naša skupnost ne bo zgubila nobenega človeka, ki lahko prispeva k njenemu napredku. Prav gotovo bo to obenem še eno potrdilo, da pripada naša država slehernemu, ki ima nošten odnos do ljudstva in do socialistične stvari.

V svojem govoru se je tovariš Kardelj dotaknil tudi odnosov med državo in cerkvijo in ugotovil, da so se zadnje čase izboljšali. Podrobneje je obravnaval vprašanje družbenih služb (njihov dohodek je odvisen od celotne družbene produktivnosti), dotaknil pa se je tudi problema nadaljnega razvijanja demokratičnega sistema naših skupščin. Govoril je še o zbiorih delovnih skupnosti, o sedemletnem planu (pri tem je poudaril, da mora biti sedemletni plan tesneje prilagojen sistemu samoupravljanja), dalj časa pa se je pomudil tudi pri nekaterih mednarodnih vprašanjih, predvsem pri vlogi miroлюбnih sil na mednarodnem odru ter pri vprašanjih boja za mir in socializem v svetu.

STRUGAR

Foto Brus

Oko za prijatelja

Ko je zvedel, da se je njegov vojni tovariš, ki ga ni videl že 19 let, ponesrečil in je nevarnost, da izgubi vid mu je 38-letni tesar Anton Kovač ponudil svoje oko.

Delavec Bogomir Grad iz Broda na Kolpi se je ob nenavadni eksploziji težko ponesrečil. V reški bolnišnici so poškodovanemu delavcu za vedno zaprli veke desnega očesa, levo oko pa je bilo tudi hudo poškodovano in zelo malo upanja je bilo, da mu ga bodo zdravniki rešili.

Novica o nesreči pridnega delavca se je kmalu razširila po malem mestecu in okolici. Vsi so bili razburjeni nad nesrečo, ki je zadela očeta treh otrok in starega partizana. Mnogi so ga poznali kot dobrega delavca in požrtvovalnega tovariša.

Kmalu nato je na očni oddelku reške bolnišnice prišlo pismo, ki ga je napisal delavec Anton Kovač. V prvem delu pisma piše bolnišnici, v drugem delu pa bolniku Bogomiru.

»Zelo mi je žal, da se ti je pripetila težka nesreča. Ne obupaj zaradi tega. Tovariši te niso pozabili!«

Bolnišnici pa je Kovač napisal: »Znano mi je, da je tovariš Grad izgubil obe očesi. Znanca sva že iz vojne in zelo mi je žal, da ne bo več videl svojih otrok in žene. Zaradi tega sem pripravljen odstopiti mu eno oko. Lahko bova živela vsak z enim očesom. Če je presaditev očesa mogoča, vam sporočam, da sem pripravljen...«

Ko so ponesrečenca prečitali pismo vojnega tovariša, ni mogel zadržati solz. Pismo je naredilo globok vtis med zdravniki in bolniki reške bolnišnice. Zdravnica

V torek so se sestali v Ribnici zastopniki turističnih društev občin Ribnica in Kočevje, da skupno razpravljajo o problemih turizma v Zahodni Dolenjski. Takoj v začetku so ugotovili, da manjkajo na sestanku zastopniki Velikih Lašč; prav v tem predelu je potrebno nuditi turistom in obiskovalcem rojstnih krajev slovenskih pisateljev veliko turističnih uslug, Velike Lašče pa nimajo turističnih delavcev!

Prvi del sestanka je bil namenjen veliki jesenski proslavi v Kočevju. Po uvodnih besedah predsednika Turističnega društva Ribnica je prevzel besedo predsednik T. D. Kočevje in nakazal program proslave dvajsetletnice Zbora poslancev v Kočevju. Pričakujejo udeležbo vseh živčih borcev, ki so se borili v Zahodni Dolenjski in veliko drugih gostov. Ker bo do takrat gotova avtocesta, bodo prihajali udeleženci v Kočevje z avtobusi in posebnimi vlaki. Pripravljalni odbor v Kočevju pripravlja za udeležence razen centralne proslave še večje število drugih prireditev, vendar bo težko nuditi vsem istočasno dovolj razvedrila, ker tega ne bodo prenesle prostorne kapacitete. Zato se mora v tem smislu pripraviti tudi Ribnica in vsi ostali okoliški — predvsem turistični — kraji, da bodo lahko sprejeli del gostov in jim nudili turistične usluge.

Tudi Ribniško Spominkarstvo se mora pripraviti na sodelova-

nje na proslavi. Razen tega naj društva skrbijo, da bodo vsa naselja ob novi avtocesti do proslave v Kočevju lepo urejena in obnovljena. Obnovijo naj predvsem fasade hiš, popravijo ali odstranijo ograje in drugo.

Pogovorili so se tudi o izdelavi sedemletnega perspektivnega plana razvoja turizma v Zahodni Dolenjski. Z izgradnjo avtoceste, ki bo vodila turiste preko naših krajev in Gorskega Kotarja na Jadransko magistralo, moramo računati na veliko število domačih in tujih turistov. Nimamo pa dovolj turističnih objektov, ki bi bili privlačni in bi lahko nudili dovolj turističnih uslug. Zato je nujno potrebno v naslednjih letih zgraditi take turistične postojanke neposredno ob avtocesti. V tem primeru je treba iti veliko-potezno mimo individualnih teženj in potreb posameznih društev in zgraditi centralno turistično točko ob avtocesti zahodne Dolenjske, ki naj bi bila enakovredna Polževem, Otočcu in celo Pohorju. Vsi prisotni zastopniki so bili mišljenja, naj bi bila ta točka naša Grmada, ki ima vse pogoje za celoleten, to je letni in zimski turizem. Preko slikovitih naselij je lahko dostopna v vsakem letnem času z vsemi vozili. Ima lep razgled do Gor-

jancev, Zasavskih hribov, Kamniških planin, Karavank, Julijskih Alp in Notranjskega Krasa. Ima tudi lepe in velike smučarske terene in prostora za ostali zimski šport. Izgradnja primerno velikega turističnega objekta bo važna pridobitev v turističnem, športnem in gospodarskem pomenu, zato bo potrebno sodelovanje ne samo vseh Turističnih društev teh krajev, ampak vseh množičnih organizacij predvsem športnih, občin in gospodarskih organizacij. Izgradnja te tako važne turistične postojanke naj bo zajeta tudi v sedemletnih planih. Turizem že marsikje dosegla ali celo presega v gospodarskem posledu močno razvito industrijo. Z izgradnjo turističnega doma na Grmadi bi bilo za dolgo rešeno vprašanje mladinskega, rekreacijskega, stacionarnega, domačega in inozemskega turizma. Vsi prisotni so z navdušenjem sprejeli predlog s pripombo, da naj se čim prej preide k enotnemu stališču, jeziku in nastopu vseh turističnih društev. Potem bo uspeh zagotovljen. Takoj je treba prirediti zbirati podatke, ki so potrebni za dokumentacijo.

Vsi prisotni so ugotovili, da je bil sestanek zelo koristen in ploden ter se bo treba v prihodnje še večkrat sestati. F. M.

Zaščitimo naše kulturne spomenike!

Če bi mogle neme ostaline stoletne kulturne zgodovine na Kočevskem, ki marsikje že razpadajo, druge pa so skrajno zane-marjene, govoriti, bi nam zaklicale kot gornji naslov. To so raz-valine srednjeveških gradov, cerkva in kapelic, iz novejših in naše dobe pa premnogi kulturni spomeniki iz NOB. Te kulturne ostali-ne so važne za spoznavanje razvoja nekega kraja in njegovih prebivalcev, saj so le prečesto občutno vplivale na njihov razvoj ali zaostalost, one iz NOB pa na uspešnost odpora množič proti okupatorju.

V tem sestavku bo govora o prvih korakih akcije za zaščito kulturnih spomenikov na Kočevskem. Kakor se je z velikim razumevanjem merodajnih ustanov začela, smo prepričani, da se bo tudi nadaljevala. Prvi uspehi tako naše pričakovanje opravičujejo. Minulo zimo je Zavod za spomeniško varstvo okraja Ljubljana

na imel dve širši seji, ki se jih je za občino Kočevje udeležil upravnik kočevskega muzeja in predsednik obč. sveta za spom. varstvo P. Šobar. Navedel je potrebe spom. varstva v naši občini in dal tudi potrebne sugestije. Okrajni zavod za spomeniško varstvo je njegovo poročilo upo-

(Konec na 9. strani)

p i š e j o ž e k

DRAGI STRIC UREDNIK!

Moja sestra Monika ima sedaj enega drugega frajerja za fanta, zelo ozko kijkljo in stiri cveke v šoli. Ta njen novi frajer je pa precej čuden. Včeraj ga je pripeljala pokazat naši mami, ker pa je bil slučajno tudi ata doma, ga je tudi on videl. Ta frajer ima zelo ozke hlače, eno čudno sraj-cv, ki ima zadaj knofe (ali pa jo je oblekel narobe!), čevlje ima pa čisto ozke in tako dolge, da se je v kuhinji komaj obrnil. Naša mama je potem vprašala Moniko, kakšno službo ima njen frajer in je zvedela, da je en velik umetnik, da zna na pamet vse domače in tuje popevke, dobro kvarta, ponoči ustvarja, spi pa po dnevi. Dobro pozna vse gostilne, z lahkoto prenaša pijačo, v avtobusu in v vlaku ne odstopi sedeža starejšemu, v razne organizacije se ne vtika, kar pa je najbolj važno, pleše twist! Plesati si-cer še ne zna perfektno, zvija in krotoviči se pa že zelo dobro. V šoli ima res same slabe ocene, kar pa za takega umetnika sploh ni važno. Moja sestra je še pri-pomnila, da je on (frajer) pravi promenačni lev. Pri tem je ata postal v obraz nekam čudno rdeč in je rekel, če je frajer podoben kakšni živali, je še najbolj podob-en afni. Nato se je nekam sum-ljivo dvignil, da je sestra hitro zbežala iz kuhinje in se na stop-nicah spotaknila (zaradi preozke kijklje). Nato je rekla mama atu, da če se bo revica ubila, bo on

kriv. Ata pa je menil, da take pokvarjenke ni nič škoda in da se je čisto po mami vrgla. Nato je tudi on hitro zapustil kuhinjo. No, in tudi jaz sem se še nekako srečno izvlekel iz te napete situacije pa te zato najlepše pozdravljam, dragi stric urednik!

Tvoj Jožek

Vsakih nekaj dni pripeljejo iz mariborske tovarne avtomobilov TAM tovrnjake brez kasona, odpeljejo pa tovrne avtomobile, ki imajo označbo TAM 4500 VL in nanje lahko naložijo 9 ton to-vora. V Itasu izdelajo vsak dan ob sodelovanju kooperantov dve polprikolici za TAM 4500. S tako polprikolico se koristna nosilnost znanega tovrnjaka poveča za enkrat. Povedati je treba, da je

bistvena razlika med tem, če vle-če tovrnjak prikolico, ali če ima priključeno polprikolico. S priko-lico ni mogoče voziti po slabih in ozkih cestah, v ostrih ovinkih, medtem ko je avto s polprikolico celota in sposoben za vsako cesto. Na TAM 4500 VL so naložili 9 ton tovara in z njim vozili po naj-slabših cestah, na primer čez Ko-privnik—Brezovico—Mozelj. Pre-izkusni šoferji so dejali, da se

avto odlično drži ceste in ga je lahko upravljati.

Ko so te dni prišli po nove ka-mione, so nam predstavniki to-varne TAM povedali, da so zelo zadovoljni s kvaliteto Itasovih polprikolice in ti kamioni so zelo iskani.

Na sliki: kolona tovrnjakov pred Itasom.

Za nosečnice

V prvem mesecu nosečnosti je ženi prav pogosto slabo, posebno ko vstane. Sezite po prepečenju in popijte kozarec sadnega soka. Pazite na prebavo; prav nedolžno in koristno sredstvo je, da popijete na tešče kozarec mlačne vode. Zavedati se morate, da morate med nosečnostjo sicer dobro jesti, vendar ne za dva.

V drugem mesecu je dobro, da se odločite in greste k zobozdravniku. Delate lahko normalno, le da ne dvigate pretežkih stvari in se sicer ne preutrudite. Tudi visokim petam se boste v dobi nosečnosti raje odpovedali. Skrbno se tehtajte; v prvih treh mesecih se lahko zredite vsak mesec za 400 gramov.

V tretjem mesecu morate ob najmanjših bolečinah poiskati zdravnika in se držati njegovih navodil. Bodite veliko na svežem zraku in hodite na sprehod. Če

trpite zaradi nespečnosti, si pripravite naslednjo pijačo: toplo limonado z medom ali mleko z medom. Prav tako vam bo koristilo, da si boste umile noge z mrzlo vodo. Kupite si knjigo o negovanju dojenčka in jo skrbno preberite.

V petem mesecu vas bodo noge verjetno pogostejše bolele; usedite se doma vsaj za nekaj minut tako, da imate noge dvignjene. Hodite k telovadbi za bodoče mamice.

V šestem mesecu morate že premisliti, kaj vse bo novorojenček potreboval.

Skrbno pazite na zdravje, pojdite k zobozdravniku, da vam predpiše kalcij, če bo potrebno. Uživate dosti sadja, zelenjave, mleka in hodite na sprehod. Tega ne bo nikoli preveč. Tudi sonce vam ne bo škodovalo. Prav koristna je tudi mrzla prha.

Kakšen je ZIL 130

V Sovjetski zvezi so izdelali tovorni avtomobil, ki mu niti pri 150 km na uro ne zmanjka sape.

Poznate takle prizor: po cesti se vije dolga vrsta različnih osebnih avtomobilov, in to ne hitreje kot s kakšnimi petdesetimi na uro. V vrsti je tudi nekaj takih, ki bi zlahka zmogli nad 100. Na čelu kolone, kdo drugi kot ogromni tovorni avtomobil, ki »počasni, a gotovo« pobira cestišče pod sabo. Nekateri vozniki v repu sočustvujejo z voznikom v tovarnjaku, »saj revež ne more hitreje«, drugi ga pa kar po malem preklinjajo in nestrpno iščejo trenutek, ko ga bodo lahko prehiteli. Tudi voznike tovornih avtomobilov lahko razdelimo v dve skupini: nekaterim je prav malo mar, če imajo za sabo rep in se flegmatično šopirijo po cesti, dru-

gi, na srečo v večini, pa se z razumevanjem pomaknejo h kraju in včasih celo nakažejo ugodni prostor in čas za prehitevanje.

»ZIL« 130, ki so ga skonstruirali v moskovski tovarni »Lihačev« pa menda ne bo nikomur v napoto in še celo več: ušel bo marsikateremu hitrejšemu avtomobilu, saj brez težav vozi do 150 km/uro. Torej — vse avtomobile po vrsti ne bomo mogli več tlačiti med počasneže.

Novi tovarnjak tehta 3700 kilogramov, nosilnost pa je 5 ton. Je zelo stabilen, vožnja z njim pa je enakomerna, saj ima orjaški motor z 8 cilindri in 150 KM. Gotovost zavor in solidnost drugih naprav vzbujajo zaupanje in obeta dolgo uporabnost avtomobila. Tovornjak so pokazali že na več avtomobilskih razstavah, na ka-

GAUDEAMUS IGITUR je prejšnji teden zapelo 24 maturantov kočevske gimnazije po mestu, ko so na simboličen način končevali »trudapolno« šolanje na srednji šoli. V slavnostnih oblekah, s tradicionalnimi cilindri in podedovanim ključem učenosti so po ulicah zapeli svojo študentovsko pesem in pri tem za trenutek morda celo pozabili na najtežjo preizkušnjo — na maturo! Toda kaj matura, sedaj je šole konec, konec je trpljenja, sitni profesorji jih ne bodo več nadlegovali... sedaj so odrasli, sposobni s krepkim korakom stopiti v življenje! In potem, po maturi, s potrdilom o zrelostnem izpitu veselo na počitnice. Jeseni pa se bodo razšli po ljubljanskih univerzitetnih oddelkih, kjer bodo šele spoznali svojo neobgljenost; splahnel bo njihov ponos in postali bodo zeleni bruci... Na kočevski gimnaziji je letos 24 četrtošolcev; štirje imajo popravne izpite. Maturu jih bo delalo dvajset ter dva privatista. Našim maturantom želimo pri izpitu in pri nadaljnjih korakih v življenje vso srečo!

Kdo bo sklepal zakonske zveze?

Na zadnji seji občinske skupščine v Ribnici so imenovali tudi nove člane, ki bodo po posa-

terih je žel veliko priznanje.

Zanimivo je, da je po proizvodnji tovarnjakov SZ že na drugem mestu na svetu. Že leta 1961 so sovjetske avtomobilske tovarne izdelale 400 tisoč tovarnjakov.

meznihi matičnih okoliših sklepal zakonske zveze, in sicer za matični okoliš Ribnice — Bogo Abrahamsberg, Jože Puželj in Matija Lesar. Za matični okoliš Sodražice Evgen Ivanc in Fran Fajdiga, v Loškem potoku Franc Lavrič in Rudolf Lavrič, v Dolenji vasi pa Slave Oražem, Miro Merhar in Alojz Zbašnik.

Ivan Car:

Odnosi med ljudmi

Otroci se kvarijo, če se preveč družijo z drugimi, ne morda zato, ker bi bili drugi slabši kot naši, marveč zato, ker se odvajajo od drugega, navežejo se drug na drugega tako, da se ne marajo vrtniti pravi čas domov, razen tega postanejo v družbi bolj glasni, razposajeni, tako da se starši sosedovih otrok prav tako pritožujejo, da se njihovi kvarijo, če se družijo z našimi.

Med neštetimi primeri, ki sem jih videl, je bil tudi naslednji: Znanec je obiskal znanca z ženo. Kot vedno, je bil tudi takrat otrok obiskanega središče vsega. Z željo, da bi prikazal oče nekaj nenavadnega na otroku, ko zna spregovoriti in kratkem času besedo hvala, mu je menda več desetkrat v eni uri podal v roke kakšno stvar, da je v zahvalo nešteto spregovoril »Hvala«. Vsaka to nekaj časa poslušal, nato pa je našel izgovor, da mora iti, ker ima naslednje jutro konferenco in se mora na to pripraviti!

Tudi na prevoznih sredstvih ali v lokalih ni prav, če jim vse dovolimo. Vemo, da otrok nekaj hoče, pa največkrat sam ne ve, zakaj, mi pa seveda želji kaj hi-

tro ustrezemo, ne glede na to ali bo prav ljudem.

NEKAJ O KULTURI

V našem družbenem sistemu je slednjemu že toliko omogočeno in zagotovljeno, da se lahko kulturno povzpne na raven, ki mu je potrebna.

Vsebinsko in obliko ljudskega življenja imenujemo ljudsko kulturo ali omiko. Vanjo sodijo vsi predmeti (materialna in emotna kultura) n. pr. stavbe, obleka, posoda itd. in njih uporaba pri vsakovrstnem delu.

Druge območje ljudske kulture so oblike in pojavi socialnega in družbenega življenja kot npr. razne šege in navade ter druge oblike odnosov med ljudmi.

K tretjem (tako imenovani duhovni kultura) pa štejemo priložnostno, pesem, glasbo s nle- som, likovno umetnost, ljudsko zdravilstvo itd.

Ljudska kultura je osnova, ki se iz nje razvija in krepki celotna narodna kultura. Spoznavanje ljudske kulture je torej spoznavanje nas samih, našega naroda, njegove preteklosti in sedanosti. To pa je tudi pot k spoznavanju

občega razvoja kulture, osnov današnje človeške kulture in civilizacije. Tako spoznavanje vodi k zblizanju med narodi, pa tudi k zblizanju posameznih razredov v lastnem narodu.

Neki grški znameniti pesnik je zapisal že takrat o kulturi naslednje: »Kultura je rast, nega, vzgoja, obdelovanje, gojitev, enakomerni razvoj vseh človekovih sposobnosti in njih plemenita raba, potrebna pa je nujno vsakemu narodu, da bo s tem bolj spoznal sebe in druge.«

Z dovolino stopnjo kulture imamo ljudi, ki so se v tem zgradili v raznih šolah, drugi so naravno nadarjeni ali so se vzgojili sami (srčna kultura), nekateri pa so to pridobili s stalnimi stiki z drugimi ljudmi.

Vsekakor pa k temu veliko prispevajo knjige in tisk.

Ljudje gledamo delavnost kulture v odnosih med ljudmi še vse preveč enostransko in ozko. Vsekakor ni kulture, kot mnogi radi sodijo, samo tisti, ki je prišel nekako do denarja in ima sedaj vse materialne dobrine!

Ena prvih vel kulture je vsakakor osebna in ostala higiena. Tudi nam ni potrebna samo zaradi zunanjosti, temveč tudi za našo zdravje, se na ji posamezniki žal še zelo radi odrečejo!

Prav gotovo ni za red v hiši nredpogoja nova oprema in ne vem še kakšne naprave v gospo-

dinstvu. Kolikokrat smo že prišli v kakšno stanovanje, ki je bilo lepo urejeno — često, česar pa niti najmanj ni motil star, vendar očičen štedilnik in staro pohištvo.

Podrobneje o tem nimam namena razpravljati; nameravam pa se ustaviti nekaj več pri olik in lepem vedenju.

OLIKA

Pod besedo »Olika« štejemo vse tisto, kar je potrebno posamezniku vedeti za pravilno obnašanje bodisi doma ali zunaj. Njene važnosti bi torej nihče ne smel podcenjevati, ker z zanemarjanjem olike zmanjšamo celotni vtis naše osebnosti.

Vem, da marsikdo pomisli, predno vstopi v večji lokal, če se bo pravilno vedel, da ne bi bil tako središče pozornosti! Nekako prizadet sem, ko slišim včasih besede: »Ah, tu pa ne grem, to je samo za boljše ljudi«. Zakaj to? Brez dvoma ne boste prizadeti in zapostavljeni v ničemer, če se boste dostojno vedli.

Lokalji so za vse! Zavedajmo se, da pri zdravem, izobraženem in kulturnem človeku ne bomo nalezeli na podcenjevanje! Prizadeti bomo le pri ljudeh, ki se jih drži malomeščanske muhe in bi radi s podcenjevanjem nekoga pokazali večjo stopnjo svoje »kulturne ravni«.

(Se nadaljuje)

»Kajpada, črka V.« se je rad odzval Korobejnikov. »Tako. Vm, Vn, Voricki, št. 48238 Vorobjaninov, Hipolit Matvejevič, vaš očka, Bog mu daj nebesa, dobronarčen človek je bil... Klavir Becker št. 54809, štiri kitajske vaze z značko francoske tovarne Cerve, preproge Obusson — štiri raznih velikosti, gobelin »Pastirica«, gobelin »Pastir«, tekinske preproge — dve, horosanske preproge — ena, nagačeni medved s pladnjem, spalnična oprema — dvanajst kosov, oprema jedilnice — šestnajst kosov, oprema salona — štiri najst kosov, orehova, delo mojstra Gambsa.«

»Komu pa je bilo vse to dodeljeno?« je nestrpno vprašal Ostap.

»Tako. Bova videla. Nagačeni medved s pladnjem — drugemu rajonu milice. Gobelin »Pastir« — zbirki umetniških dragocenosti. Gobelin »Pastirček« — klubu rečnih transportnih delavcev. Preproge Obusson, tekinske in horosanske — ljudskemu komisariatu za zunanjo trgovino. Spalnica — Zvezi borcev, obednica — stargorodskemu oddelku Glavčaja. Orehova oprema salona po kosih. Okrogla miza in en stol — Drugemu domu socialnega skrbstva, divan z upognjenim naslonom — na uporabo stanovanjskemu uradu (Vse do danes stoji v predsobi, vsega so ga popackali, svojati). Se en stol — tovarišu Gricacujevu, invalidu iz imperialistične vojne, na njegovo prošnjo in po odločbi

»No, pa nasvidenje!« se je poslovil s priprtimi očmi. »Zdi se mi, da sem vas vrgel s tira. Ne smem vas več vznemirjati s svojo prisotnostjo. Dajte mi roko, šef pisarne!«

Osupli arhivar je slabotno stisnil ponujeno roko.

»Na svidenje!« je ponovil Ostap. Krenil je k izhodu.

Korobejnikov ni ničesar razumel. Pogledal je celo na mizo, če ni morebiti gost pustil denarja tam, pa ga tudi na mizi ni bilo. Tedaj je zelo potihem vprašal:

»Pa denar?«

»Kakšen denar?« se je začudil Ostap.

»Ste mar želeli imeti kaj denarja?«

»Seve, kako da ne! Za pohištvo, za potrdila!«

»Sakramiš,« je zaneslo Ostapa, »pri časti pokojnega očeta. Iz srca rad, a nimam. Pozabil sem vzeti s tekočega računa.«

Starec je zadrževal in iztegnil slabotno ročico v želji, da bi ga zadržal.

»Tiše, teslo!« je grozeče ukazal Ostap.

»Če ti po rusko pravim, da jutri, potem jutri. No, na svidenje! Pa kaj pišite...«

Duri so se zadržale. Korobejnikov jih je spet odprl in zdrljal na ulico, a Ostapa že ni bilo več.

»Led se je premaknil!« je zakričal Ostap strojevodji lokomotive, ki je peljala mimo njega. »Led se je premaknil, gospodje porotniki!«

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

23

predstojnika stanovanjskega urada tovariša Burkina. Deseč stolov v Moskvo, v muzej za pohištveno obrt glede na okroglico ljudskega komisariata za prosveto... Kitajske vaze z mačko...«

»Čestitam,« je vrisnil Ostap, »to je genialno! Ne bi bilo napak, če bi pogledala še prejemnice.«

»Tako, tako, tudi do njih bova prišla. Št. 48238, črka V.«

Arhivar je šel k omari, se vzdignil na prste in poiskal potrebni sveženj.

»Lejte! Vse pohištvo vašega očka je tu. Potrebujete vse prejemnice?«

»Kam bi z njimi... Da... Spomini iz otroških let, salon... Še pomnim, igral sem se v salonu na horosanski preprogi, gledal na gobelin »Pastirica«... Lepi časi so bili to, zlato otroštvo...! Tako bova ostala kar pri opremi salona, očka.«

Arhivar je z ljubeznijo začel razmatravati sveženj zelenih potrdil in jel iskati potrebne prejemnice. Korobejnikov je odbral pet papirjev. Enega ja deset stolov, dvakrat po en stol, enega za okroglo mizo in enega za gobelin »Pastirica«.

»Izvolite pogledati! Vse je v redu. Natanko je znano, kje je kaj. Na potrdilih so vsi naslovi in lastnoročni podpis prejemnika. Tako se v primeru česarkoli nihče ne bo mogel izvijati. Morebiti hočete opremo generalice Popove? Silno lepa stvarca. Prav tako Gambsovo delo.«

Toda Ostap, ki je gorel le v ljubezni do staršev, je zgrabil náloge, jih potisnil prav na dno stranskega žepa, generalični opremi pa se je odpovedal.

»Ali lahko napišem pobotnico?« je povprašal arhivar in se globoko zvilal.

»Seveda, je ljubeznivo potrdil Ostap, »le pišite, bojevniki za idejo!«

»Tako. Bo napisana.«

»Kar pero v roke.«

Šla sta v prvo sobo. Korobejnikov je z lepo pisavo napisal prejemnico in jo smejal dal gostu. Glavni družabnik je nenavadno spoštljivo prijel papir z dvema prstoma desnice in ga potisnil v isti žep, kjer so že tičali dragoceni nálogi.

Strojevodja ga ni slišal, zamahnil je z roko, kolesa stroja so močneje zagnala jeklene lahti vzvodov in lokomotiva je odsopihala.

Korobejnikov je za hip postal na ledenem vetru, preklinjal, da se je vse kresalo, pa se vrnil v hišo. Neznosna bridkost mu je zalila srce. Stal je sredi izbe in iz besa jel brcati mizo. Pepelnik v obliki galoše z rdečim napisom »Triogelnik« je poskakoval in kozarec je trčel ob vrč.

Še nikoli niso Bartolomeja Korobejnikova tako potegnili za nos. On je imel pravico vsakogar prevarati, tu so pa njega opet najstili tako poceni, da je še dolgo stal in sekal po debelih nogah jedilne mize.

»Lumparija,« je vzkliknil, ko se je domislil prejemnic. »Zdaj pa denar samo vnaprej. Kako le sem mogel ustreliti takega kozla? Z lastnimi rokami sem izročil osebno opremo salona! Že gobelin »Pastirica« sam je vreden kupe denarja! Ročno delo!«

Zvonček »Zavrti, prosim« je že bogve koliko časa vrtela neka negotova roka in Bartolomejič se še ni utegnil domisliti, da so vhodna vrata ostala odprta, ko se je že v predsobi razlegel težak cepet. In glas človeka, ki se je izgubil v labirintu omar, je zaklical:

»Kje pa je vhod?«

Bartolomejič je stopil v predsobo, potegnil k sebi kdo ve čigav plašč — v roki ga je bilo čutiti kot trdo sukno — in popeljal v sobo očeta Fedorja.

»Lepo prosim, oprostite!« je spregovoril oče Fedor.

Po desetih minutah obojestranskega prikrivanja in zvitorposti je prišlo na dan, da ima Korobejnikov res neke podatke o pohištvu Vorobjaninova, oče Fedor pa ni odbil, da ne bi bil pripravljen za podatke nekaj plačati. Razen tega se je izkazalo, da je obiskovalec brat bivšega plemiškega prvaka in da vroče želi ohraniti spomin nanj s tem, da dobi v roke orehovo opremo salona. S to opremo so bili povezani najbolj topli spomini iz otroštva Vorobjaninovega brata.

BRANKO ČOPIĆ:

Oslovska leta

Naslednjo uro sem ga pri zgodovini tudi jaz prilično lomil. Najprej je bil poklican Baja, potem jaz, toda oba sva tako zmedeno pleteničila, da je profesorju takoj bilo jasno, da z nama nekaj ni v redu.

— Vidim, dečka, da sta se učila, toda nekako nista pri sebi. Raztresena sta, misli vama uha-jajo, bežijo... Dobro vem, kaj je to... oslovsko leta.

Razred se je spet zakrohotal, zarežal, zarežetal, nekdo je celo izkoristil hrup in zakikrikikal. Potem so se usula vprašanja:

— Gospod profesor, kaj so to oslovsko leta?

— Povejte, gospod!

Tudi moja nebeška golobica Zora je zaščebetala nekaj sladkega, zacingljala kot srebrni zvonček in milo pogledala starca za katedrom. Od srca mi je bilo žal, da nisem jaz na njegovem mestu, pa čeprav še tak plešast striček brez las, z očali in globokimi gubami.

— Otroci, vi ste zdaj v oslovskih letih; dobrodušno odgovori starček. — To so trinajsto, štirinajsto, petnajsto, leta, ko postanejo otroci vznemirjeni, neubogljivi, svojeglavi, pišejo prve pesmi, so uporni, in dečki se celo zagledajo v deklince...

— Ho ho, hi, hi! — je razsajal razred.

— Pripravljajo se celo, da bi uničili črno knjigo, — mi šepne na uho eden od Mandičev.

— Baja je za osla prevlekl, v konjskih letih je! — zine Krsto Bolha ob vsesplošnem smehu. Baja pa še šamō zganē, pogleda v svojo »dolžno knjižico« in zagodrnja:

— Tvoja sreča, da si plačal članarino! Hvala ti, bratec!

Ta dan sem odhajal v internat srečen, kar plaval sem, pojedel sem na hitro in ko da bi sanjal, potem pa takoj zdrvel na podstrešje, kjer sem pisal pismo za Baja, samo da bi čimprej ostal sam z Zorino spominsko knjigo.

Najprej sem jo tri, štirikrat, morda celo osemkrat zapovrstilo pobožno poljubil, čeprav je dišala po črnilu in pogači, in jo šele potem odprl.

Ljudje božji, časa vsega ne najdeš v spominski knjižki kake razposajene, mične učenke tretjega razreda gimnazije! Nalepljenih sličic, risb, pesmic, modrih misli, nasvetov in vsakovrstnih podpisov. Cel muzej!

Seveda, največ je bilo narisanih src: eno kot lista španskega bezga, drugo kot jabolko, tretje je pobarvano, pravi pravcati paradiznik, nekatera so gorela v plamenu in so bila kot petelinji rep, eno je bilo prebodeno s puščico, ki je bila še najbolj podobna kolu, na družini pa so bila vrata, ko da jih je kdo prerisal z našega internatskega svinjaka. Kar čakal si, da se skozi prikaže debelušast prašček in zakrull!

— Hr hr, ljubim te!

Potem je bilo v njej cvetja, kakršnega ni v nobeni botanični knjiži in na nobenem travniku po svetu, majhnih hišic in mlinov s slapovi, zajcev, golobov, piščancev in jezer obraslih s smrekami. Bil je tudi nekakšen kuža s pentlo, zelo podoben konju, pod njim pa je stal podoben Stojan Budalo, II. a razred. Bila je torej mostrovina tistega zanikreža in potepina, ki smo ga v vsej nižji gimnaziji poznali pod imenom: »Tola od Žegara!«

Mene, razrednega »pesnika« so predvsem zanimali pesmi, ki so bile razsute po vsej knjiži. Seveda sem že na prvi strani zagledal tisto prastaro pesmico, brez katere ni nobene spominske knjige:

Zdaj si mlada in vesela,

tebi rožice cveto.

a pomisli, draga Zora,

da vse to minilo bo.

Tako pod njo, prav tako stara in znana, samo bolj ganljiva, je bila tale:

Ko po svetu boš hodila,

v srcu mene boš nosila.

Prav to pesmico je krasilo tisto srce z vrati našega svinjaka in z verigo v obliki košare za sadje.

Neki Zorin znanec je »skoval« pesmico, ki bi bila dosti bolj primerna za zgodovinsko kot pa za spominsko knjižo. Začela se je z verz:

Razvoj ljudske oblasti v NOB

V istem času so partizanske vojaške enote vodile boje z Italijani na črti Željne, Klinja vas, Brumvert, Gorenje in Mala gora, da so branili osvobojeno ozemlje in napadali Italijane v Kočevju in ob železniški progi proti Ljubljani.

Prvi NOO, ki so se organizirali na Kočevskem, so izvajali funkcijo oblasti ves čas do velike italijanske ofenzive do avgusta 1942. NOO so organizirali v tem času kolektivno obdelovanje zemlje na zapuščenih zemlji kočevskih Nemcev, delili so zemljo posameznikom, skrbeli za prehrano prebivalstva in partizanskih enot, popisovali zaloge blaga ter skrbeli za vse ostale naloge.

Okrožni odbor OF je opozoril rajonske odbore OF, naj NOO izvajajo vse funkcije oblasti na osvobojenem ozemlju, odbori OF, pa naj bodo terenski ali rajonski, naj pa izvajajo samo politične naloge in pomagajo NOO pri njihovem delu.

Tako so se naloge med NOO in odbori OF razdelile že v prvih mesecih svobode, ko se je porajala naša ljudska oblast na osvobojenem ozemlju.

Nadaljnjo rast NOO je zavrla italijanska ofenziva; NOO so s svojim delom prenehali, njihove funkcije pa so spet prevzeli odbori OF. Okrožni odbor OF Kočevje je 25. julija 1942 zahteval od rajonskih odborov OF Kočevska Reka in Banja loka, naj pošljeta poročilo, katere vasi so v njihovem območju zasedli Italijani, koliko ljudi so odpeljali v internacijo ter koliko so odpeljali živine in ostalega blaga.

Med italijansko ofenzivo, ki je na Kočevskem trajala od 16. julija do sredine septembra, to je dva meseca, je razumljivo, da je delo političnih in oblastvenih odborov zastalo. Italijani so pobijali ljudi in požigali vasi, saj so v tem času požgali nad 120 vasi samo na kočevskem območju, poleg vasi v dolini Kolpe. V okolici Drage in Papežev so odpeljali vse ljudi, žene in otroke v internacijo na otok Rab. Divjanje italijanskih okupatorjev je bilo nad borci in civilnim prebivalstvom do skrajnosti kruto in barbarsko. Fašizem ni poznal nobenega usmiljenja, ker je hotel naš narod uničiti do kraja. Dokumenti in slike, ki jih hrani muzej v Kočevju, so žive priče o krveločnosti italijanskih fašistov in njihove kulture, s katero so hoteli zaslužniti naš narod, ki je neomajno vztrajal v boju za svobodo.

TEŽKE IZGUBE ZARADI IZDAJSTVA

Italijanski okupatorji so dobili takoj po prihodu na našo zemljo svoje sodelavce v vrstah domače reakcije in narodno nezavednih ljudi. Proti tem izdajalcem se je začela boriti OF takoj od začetka obstoja.

Tako so se našli izdajalci po vseh krajih naše domovine in tudi na Kočevskem. Znana je Roza Škerlj iz Konca vasi, ki je izdala Italijanom Jožeta Šeška, Ludvika Tomšiča, Toneta Marčiča, Draga Gorjana, Karla Ahaca, Poldeta Knapiča in njegovo ženo Marijo. Vsi navedeni so bili organizatorji NOB na Kočevskem in so jih Italijani v noči od 27. na 28. april 1942 v Konca vasi pri Stari cerkvi prijeli. Italijanom je pobegnil samo Polde Knapič.

Italijani so Konca vas ponoči obkolili in preiskali hišo, v kateri je bil skrit bunker okrožnega komiteja KPJ Kočevje, pa niso ničesar odkrili. Poklicali so Rozo Škerlj, ki je stanovala v sosednji hiši, in ta jim je povedala, naj kletne prostore v hiši dobro preiščejo, da bodo odkrili skrivališče. Italijani so se spet vrnili v hišo in nadaljevali s preiskavo. Ni trajalo dolgo, pa so dvignili velik vik in krik, ko so prišli do skrivališča, v katerem so dobili Jožeta Šeška in še dva tovariša. Ostale so prijeli v vasi in izven vasi še isti dan.

Rozo Škerlj, njen sin in hčerke so imele stalno zvezo z Italijani in z župnikom Skuljem iz Dolenje vasi pri Ribnici, ki je bil organizator izdajalcev tudi na Kočevskem.

Vse prijete tovariše so Italijani v Kočevju strahovito mučili in nozeje, razen Marije Knapič in Ludvika Tomšiča, v Ljubljani tudi ustrelili. Vsi navedeni so bili člani okrožnega komiteja Kočevje ali pa okrožnega odbora OF od leta 1941. Izguba teh tovarišev je bila za narodnoosvobodilno gibanje na Kočevskem zelo težka; imeli so že velike izkušnje kot člani KPJ iz bojev pred vojno s kočevskimi Nemci in našo domačo reakcijo.

V Kočevju je bil znan izdajalec šofer Ilija, ki je bil v službi Italijanov ter izdajal pristaje OF.

V Mozlju je tesno sodeloval z Italijani Sebastijan Pasterk, ki je bil občinski komisar, o katerem bomo govorili pozneje.

OF se je začela proti izdajalcem boriti takoj v začetku. Italijani so po prihodu v Kočevje organizirali pred gradom koncerte, da bi na ta način privabili čimveč ljudi v svoje vrste. Skušali so organizirati delavske fašistične organizacije Dopolavoro in mladinsko fašistično organizacijo Gill itd. OF je takoj izdala varilo, da Slovenci ne morejo imeti nobenih stikov z okupatorji in tako so ostali na koncertih v gradu Italijani sami ter z njimi kmalu prenehali. Z organizacijo Dopolavoro in Gill so imeli tudi slabe uspehe, ker se je vpisalo vanje le nekaj nezavednih ljudi, ki so gledali samo osebne koristi.

Sami si kopljejo grob

Pionirski praznik

Občinska zveza prijateljev mladine Kočevje in občinska zveza za telesno vzgojo sta organizirala preteklo nedeljo v Kočevju pionirski dan, ki je bil posvečen 20-letnici I. zbora odposlancev slovenskega naroda. Ta dan so bile na programu pionirske športne igre in velika proslava. Prireditelj in velika udeležila tudi pionirji, tekmovalci in zastopniki komun iz Delnice, Ogulina, Vrbovskega in Cabra.

Ob 10. uri se je začela lepa parada pionirjev kočevske občine skozi mesto. V povorki so sodelovale vse šole, ki so prikazale tudi svoje dejavnosti (taborništvo, rdeči križ, šolsko zadrugo, modelarstvo, šport, promet itd.).

larstvo, šport, promet itd.).

Po povorki je bilo v Gaju veliko zborovanje, na katerem je govoril častni predsednik občinske zveze za telesno vzgojo in preds. komisije za telesno vzgojo ne pionirske igre pri ZPM Kočevje, Andrej Arko, ki je kasneje tudi razvil občinski pionirski prapor in ga predal pionirjem Bračičeve šole, ki so bili letos najuspešnejši na pedročju telesne vzgoje. V kulturnem delu zborovanja je nastopil pionirski pevski zbor, harmonikaši, recitacijska skupina in mladi trobentači.

Lepo slavlje bo ostalo pionirjem še dolgo v spominu.

Zaščitimo naše kulturne spomenike!

(Nadaljevanje s 6. strani)

števal in odobril strokovno pregled razvalin gradov Fridrihštajn in Kostel ter še nekaterih manjših objektov. V soboto, 8. junija, sta prišla dva zavodova strokovnjaka v Kočevje, da bi si ogledala razvaline gradu Fridrihštajn. Upravnik muzeja ju je s tov. P. Vovkom odpeljal v planinsko postojanko pri Jelenovem studencu, od tam pa na Fridrihštajn.

Naš unovestevani muzealec in podpisani sta strokovnjakoma razkazala razvaline, povedala svoje mnenje, kakšen je grad bržkone nekoč bil, kako utrjen itd. Zavodova eksperta sta se jima zahvalila za pomoč in takoj začela z delom, merjenjem in skiciranjem. Zapustili smo ju, da bi ne motili, zadovoljni, da bo vendar za ta kočevski kulturni spomenik poskrbljeno.

V pogovoru s strokovnjakoma smo dobili koristna navodila, kaj lahko opravimo pri ohranjanju delih s prostovoljnimi delom mladine med šolskimi počitnicami. Ta mlada delovna sila nam je zagotovljena, saj se nam jih je priglasilo za delo na Fridrihštajnu več, kot jih potrebujemo. Odkopavanje bo lahko, ker so tla zasip zidovja. Vse delo

pa bo poleg dobrote, ki jo ima v sebi bivanje v čistem, višinskem, gozdnem zraku, prepolno mikavne romantike, saj bomo šele pri tem delu docela dojeli tragično usodo Fridriha Celjskega in Veronike Deseniške.

Kako se bomo lotili tega velikega dela in kako bo poskrbljeno, da bodo mladi delavci po delu dobro okrepljeni, pri tabornem ognju pa tudi kulturno oplemeniteni in razvedreni — o tem kaj več prihodnjic!

Fr. Cankar

REKLI SO...

»Ni mi do tega, da bi razširjeval novice, temveč hočem povedati nekaj, kar ima smisel. Moram pa je že samo to novica...

Dean Rusk,

ameriški zunanji minister

»Gospodarstvo ni samo sebi namen. Služiti mora vsemu narodu in vsakemu posamezniku.«

Ludwig Erhard,
nemški vicekancler

»Urednik časopisa, ki uživa spoštovanje javnosti, ne velja ničesar.«

Raymond Hols,
ameriški založnik časopisov

»Nismo vas pozabili, prijatelji«

Nekdanji borci iz Ribnice in Sodrčice, ki so se med vojno borili v Kolpski dolini v okolici Osilnice, so sklenili po dolgih letih obiskati te kraje. Z avtobusom (prevoz je plačal obč. odbor ZB Ribnica) so se podali na pot. Mimogrede so se ustavili pri Turku na Lazcu, v Čabru pa so položili venec na grob starega partizana, ki je kasneje kot kapetan več let služil v ribniškem garnizonu, Toneta Pojeta.

Pod večer so se ustavili v Belcah pri Ožboltovemu očetu-Očku, očetu narodnega heroja. 76-letnemu partizanskemu očetu so privrele solze v oči, ko je zagledal »svoje fante«, še bolj pa ob besedah tov. Knola: »Očka, pred dvajsetimi, enaindvajsetimi leti smo se skupaj borili in razmišljali o srečnejših letih, o svobodni domovini, za katero smo se borili. Tedaj smo vam obljubili, da vas bomo večkrat obiskali.

Nismo vas, celih enaindvajset let, toda ves ta čas nismo pozabili na vas, vedno smo mislili na vas in na vaša dela. Spominjali smo se vas, ko ste nas spodbujali v najtežjih dneh, ko smo, mi mladi, izgubljali pogum, ko ste nam vlivali vero v borbo, zmago in lepše dni. Imeli ste prav, bili ste res naš očka... In sedaj smo tu, da se spet malo pogovorimo...«

To je bil za Očka in vse ljudi, ki so jih prejšnjo soboto in nedeljo obiskali, najlepši dan. »Očku« se je morda spomin zabil kam daleč v preteklost, v mladost, na oktobrsko revolucijo v Rusiji, ki jo je doživel in v njej sodeloval, na dan, ko je v najhujši zimi pod ledom preplaval Dnjeper. Spomnil se je morda začetka druge vojne, ki ga je zatekla v Avstriji. Takoj je organiziral 12 delavcev, s katerimi se je srečno vrnil v domovino; vsi so se vključili v borbo za svobodo in ves čas ak-

Pionirji iz kočevske občine so prejšnji teden okrasili skoraj vse večje izložbe trgovin v Kočevju z izdelki, ki so jih napravili v okviru svobodnih dejavnosti. »Razstave« so organizirane ob koncu šol. leta in zaključku JPI — Tehnika mladim

tivno sodelovali...

Razgovori, spomini, spomini. Nihče ni mislil na spanje... Po toliko letih so Očku »njegovi« fantje, sedaj nekateri že precej v letih, toda še vedno taki kot nekoč, zapeli v mirni noči, polni spominov, njegovo najljubšo pesem »Slovenci kremeniti«, ki je njemu in njim v dneh groze dajala pogum in vero...

V nedeljo dopoldne so se zbrali skupaj s številnimi domačini v Papežih pred šolo, v kateri so Italijani križali partizane in položili pred spominsko ploščo vence. Ko je zbranim spregovoril tov. Knol, so skoraj vsem privrele v oči solze. Poudaril je, da so še sedaj vsi nekdanji borci hvaležni za vso skrb, ki so jim jo izkazali v vojni in da jim tega ne bodo nikdar pozabili. V zahvalo je vse povabil na zakusko, ki so jo pripeljali s seboj. Še prej pa so obdarovali Ožboltovega očeta, Žurgo iz Strujičev in Kalčiča iz Belc z ribniškimi krošnjami; na vsakem

okrasku je bilo vžgano ime enega od udeležencev...

Se dolgo so ostali med njimi, počutili pa so se tako kot pred davnimi leti, takrat, ko jim je bila beseda prijatelj sveta in ko sta jim bila »svoboda« in »domovina« najsvetlejša ideala. Stare žene, v črno odete vdove, so se jim neprestano zahvaljevale za obisk, čeprav so mislile, da so jih po toliko letih že vsi pozabili, da tudi spomin nanje tone v pozabo. Na koncu pa, ob slovesu, so jim dejali, da se morajo ob letu spet vrniti k njim, tokrat na njihovo povabilo, in tedaj jih bodo oni pogostili, tako, kot nekoč...

F. Grivec

PREDGRAD

(jš) — Za združni dom v Predgradu se sedaj nihče ne zanima. Vodovodne cevi v straniščih in drugod niso urejene. Poslopje bi tudi bilo treba preprekati...

V nedeljo je bilo pri Francetovi jami pri Ribnici okrajno tekmovanje tabornikov. Na sliki: postavljanje šotora. Foto Mohar

Pepe Sova je bil možak svojih štiridesetih let, rdečkastih brč in kljukastega nosu, ki mu je bil glavna opora pri njegovih težah, da je podoben Napoleonu. Brk in koničastih čevljev naprimer, tisti vojskovodja ni nosil le zaradi tega, ker njegov modni maloposessniški možganski center ni bil dorasel olupševalnemu inteligenčnemu kvocientu Pepeta Sove. No, naš junak je imel še množico pomembnih in nepomembnih stvari, ki so primanjkovali Napoleonu, pa je zato s toliko večjo zavzetostjo trdil, da je Bonaparte XX. stoletja. Ampak, to je pasja bolha v primeru z nedopovedljivo zamašnim zdravstvenim stanjem, ki je najbolj razlikovala ta dva zgodovinska moža — vsaj Pepe se je imel za zgodovinsko osebnost! Sicer pa, hiše ne začnemo zidati pri strehi:

Pepe Sova je bil strasten — svoja čustva je sploh razlagal kot non plus ultra — bralec (ne) medicinskega čtiva, kadil je pipo in se nalival s kačjo slino. Njegovo življenje je bilo, če izvajamo tiste bunke in psovke, ki mu jih je neustrašno poklanjala žena Matilda, podobno tisočerm Napoleonom tega sveta, dokler ni lansko leto zasledil članka, ki je v non plus ultra tonu poučeval, da je današnji človek vse premalo pozoren na svoje zdravstveno stanje in milijonom grozi smrt za-

Ivo Dominik Gerem:

Bolnik

radi osnovnošolske malomarnosti. Sledil je članek o raku v obliki detektivke, kjer so bili sodniki in inšpektorji zdravniki, lopovi pa rakaste celice. Naš Pepe je poskočil kot vzmet:

— Sveta Marija, Mati Božja! Kadar ga srknem čez mero, je drugi dan ameriško-japonska vojna v želodcu. To je rak! Sigurno je rak! Rak! Ooo, Bog pomagaj! — In se je držal za želodec, meril temperaturo, dajal obkladke in drugič spet vročo opeko na zadnjico.

Stvari pa so tekale dalje. Pepeta Sova je oblił znoj, ko je zjutraj nanosil drv in popadel ga je smrtni strah, saj je bil prepričan, da ima škrlatinko, davico ali pa najmanj ošpice — in to kljub štirim križem. Ker je stanoval v desetem nadstropju in se je nekega dne pokvarilo dvigalo, je moral peš do svojega stanovanja. Razumljivo, da so ga bolele noge. Toda naš Napoleon je z nedopovedljivo grozo v očeh zašepetal ženi:

— Matilda, skleroza, tromboza... Skleroza, tromboza...

Matilda ga je namesto sočustvovanja poglala v trgovino po cimet in maslo in med potjo je imel Pepe že novo bolezen. Nekdo mu je nevede stopil na nogo in vsi ljudje, ki so ga srečali, so zvedeli, da se on, Pepe Sova, premalo pazi v zdravstvenih pogledih in bo zaradi že omenjene nečlovekoljubne stopinje kronični invalid, do smrti bo šepal. Na Napoleona niti pomisliti ni utegnil. V špecerijski trgovini si je dal toliko opraviti z invalidnostjo, da mu je neko neomoteno speljal mrežo z denarjem za cimet in maslo. Pepe je prebledel kot margarina, seveda ne zaradi nastale škode, ampak ob misli, da z njegovim možganskim centrom ni vse tako, kot bi moralo biti. Ko mu je center še neokuženega dela glave telegrafiral besede tumor, pa je potočil tako veliko solzo, da bi lahko vse slovenske šole oskrbele s plavalnimi bazeni, pa še pet pudov soli bi bilo moč dnevno izkoriščati.

Doma mu je Matilda, ki je bila že sita vseh teh boleznih, v navalu besa za izgubljeno mrežo in denar premaknila ušesa za pet centimetrov bolj na levo in Pepe je samo hropel:

— Ježemarija, sluh se mi slabša... sluh...

Spet ob drugi priliki je bral, da je kajenje škodljivo za pljuča in pri tej priči odstavil pipo, sa-

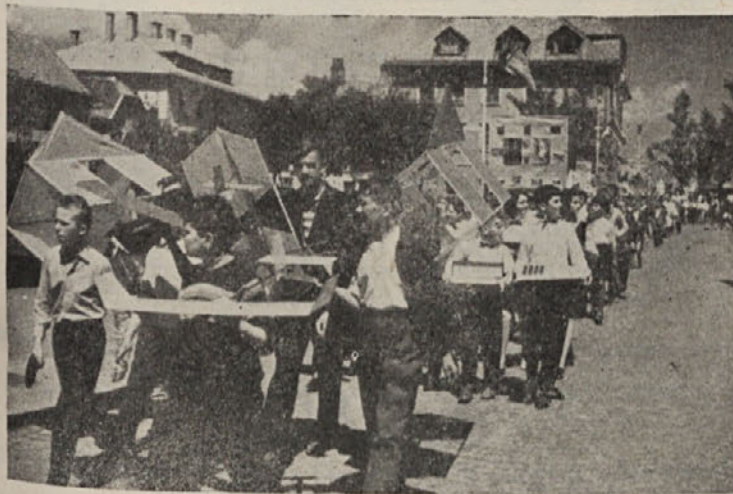
mo žvečil je še tobak. Dva dni zatem je na pobudo zdravstvene rubrike nekega tednika opustil tudi to, saj je baje škodovalo zobem. Nekaj dni zatem je naletel na letno statistiko o avitaminozi in se razumljivo tolikanj najedel in se normalnemu zemljanu prizadeja strahotno lakoto. Bilo je kot na dlani: Pepe Sova je lačen za dvesto mornarjev. Vzrok: Trakulja mu požre vse, kar zmeče vase. Revez je bil že v tretjem stadiju halucinacij in ni zmogel drugega kot:

— Oh, oh, Napoleon in trakulja, oh...

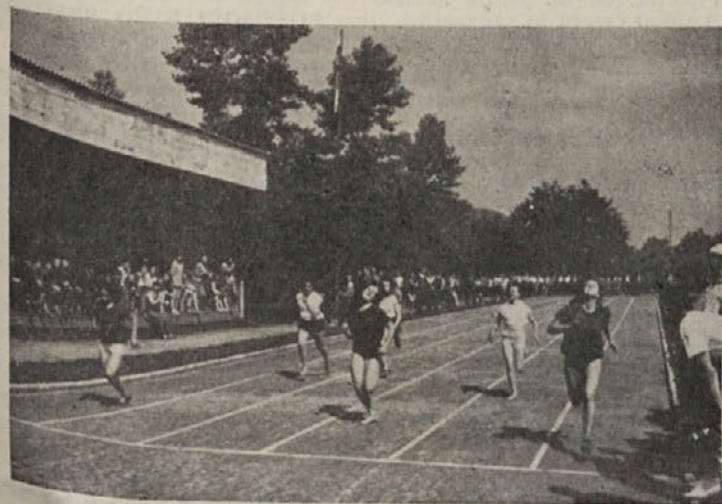
Ta bolezen se mu je najbolj zadržala v možgane — seveda, saj je bil z vsako uro bolj lačen in skušal se je tega parazita nenasitno nega otresti na kaj preprosto način: jedel ni, da bi ona nesramnica pogoltna tam notri crknila od lakote.

Natanko čez teden dni je objo-kani ženi Matildi podal zdravnik, ki je Sova podrobno pregledal podolgem in počez, naslednji izvid:

— Zdrav kot dren — umrl zaradi lakote in žeje.

V nedeljo so se kočevski pionirji srečali doma s pionirji iz občin Delnice, Ogulin, Vrbovsko in Čabar. Naši pionirji so pred zborovanjem v Gaju v povorki pokazali svoje izvenšolske dejavnosti.

Sledila so športna tekmovanja. O rezultatih bomo obširneje poročali prihodnjič. Pokal so dobili Kočevarji, izročil pa jim ga je generalni sekretar zveze za teles. kulturo Slovenije tovariš Lavrič

Tekmovanje tabornikov

Prejšnjo nedeljo je bilo v Ribnici pri Francetovi jami okrajno prvenstvo tabornikov. Tekmovanje je organizirala okrajna zveza tabornikov, gostitelj pa je bil jamarški klub Ribnica. Pri Francetovi jami, ki vsestransko odgovarja za taborenje, se je v nedeljo zbralo okrog 150 tabornikov. Tekmovali so v postavljanju in podiranju šotorov, v signalizaciji in v orientacijskih pohodih. Udeležile so se ekipe iz Jesenic, Kranja, Kamnika, Domžal, Hrastnika, Ljubljane ter ribniški taborniki, ki so pomagali samo pri organizaciji. Večina tekmovalcev je prišla že v soboto in so prenočili v kočah ali pod šotori. Posebno veselje je bilo zvečer pri tabornem ognju, kjer jim je član jamarškega kluba opisal Ribniško dogajanje, dogodke v NOB in pomen jamarstva ter jih s tem zainteresiral, da bi tudi oni kot ljubitelji narave pomagali pri raziskavanju jam.

Tekmovanje se je pričelo v nedeljo ob osmi uri in je trajalo do treh popoldan. Na koncu so prvoplasirane ekipe so dobile kompletno opremo za namizni tenis, drugi žoge za odbojko, tretji pa kompase in specialke. Najboljša je bila ženska ekipa iz Hrastnika, ki je dosegla tudi najmanjši čas v postavitvi šotora (dve minuti). Tekmovanje je lepo uspelo in prvoplasirani bodo tekmovali na republiškem tekmovanju.

nju, ki bo za A in B skupino v Tolminu, C skupino pa verjetno spet v Ribnici. Za to tekmovanje je predvidenih okrog 1000 tabornikov. Ribniški jamarji so se kot gostitelji dobro izkazali, za kar so se jim taborniki lepo zahvalili in priporočili še za drugič.

PARTIZAN DOBREPOLJE PRVAK DOLENJSKE ROKOMETNE LIGE

Prejšnjo nedeljo je bila na igrišču v Dobropolju odigrana zadnja, zaostala tekma med rokometnima ekipama Kočevja in Dobropolja. Po dokaj nezanemljivi tekmi je zmagala ekipa Dobropolja s 15 goli razlike. Ekipa Kočevja kljub medli igri Dobropoljcev ni niti enkrat resno ogrožala zmage domačih.

S to tekmo je TVD Partizan Dobropolje osvojil prvo mesto v Dolenjski rokometni ligi in istočasno pravico nastopa v višjem razredu.

Vrstni red po končanem tekmovanju je sledeč:

1. Dobropolje, 2. Grosuplje, 3. Ribnica, 4. Kočevje, 5. Sentvid, 6. Stična.

V tem tekmovanju so dali dobropoljski rokometniki skupno 220 golov, prejeli pa so jih 142.

Dobropoljci upajo, da bodo njihovi rokometniki tudi v višjem razredu tako uspešni kot so bili do sedaj, poleg tega pa bomo imeli priliko videti res kvaliteten rokomet.

Komisija za štipendije pri ObLO Kočevje objavlja na podlagi 22. člena Temeljnega zakona o štipendijah za šolsko leto 1963/64 naslednji

Razpis štipendij

- 1 štipendijo na srednji šoli za zdravstvene delavce (med. sestra)
- 1 štipendijo na visoki šoli za telesno vzgojo I. stopnja (ženska)
- 1 štipendijo na srednji šoli za telesno vzgojo (ženska)
- 1 štipendijo na srednji šoli za telesno vzgojo (moški)
- 2 štipendiji na višji pedagoški šoli — odd. za tehnični pouk
- 1 štipendijo na višji pedagoški šoli — odd. za biologijo in kemijo
- 1 štipendijo na višji pedagoški šoli — odd. za ruščino
- 1 štipendijo na dvoletni administrativni šoli
- 1 štipendijo na višji upravni šoli
- 1 štipendijo na pravni fakulteti
- 1 štipendijo na ekonomski fakulteti
- 1 štipendijo na gradbeni fakulteti
- 1 štipendijo na filozofski fakulteti — odd. za ruščino
- 1 štipendijo na filozofski fakulteti — odd. za sociologijo
- 2 štipendiji na učiteljski.

Prošnje za dodelitev štipendij morajo prosilci vložiti najkasneje do 10. julija 1963. Prošnji je potrebno priložiti naslednje priloge:

- 1. Zadnje šolsko spričevalo ali overjen prepis
- 2. Kratek življenjepis
- 3. Potrdilo o premoženjskem stanju
- 4. Potrdilo podjetja oziroma ustanove o višini osebnih prejemkov staršev
- 5. Mnenje šole o sposobnostih in poklicnih nagnjenjih prosilcev.

Prošnje morajo biti kolkovane z 250 din upravne takse, vsaka priloga pa s 30 din upravne takse.

Prošnje, ki ne bodo vložene v smislu gornjih zahtev, ne bomo upoštevali.

Pri izbiri štipendistov imajo prednost tisti prosilci, ki imajo stalno bivališče na območju občine Kočevje, prosilci višjih letnikov in prosilci v slabih socialnih razmerah.

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE
OBLO KOČEVJE

Razpis

Kovinsko podjetje Ribnica sprejme takoj ali po dogovoru

- večje število KVALIFICIRANIH KLJUČAVNICARJEV
- večje število POLKVALIFICIRANIH KLJUČAVNICARJEV
- dva KVALIFICIRANA KOVINOSTRUGARJA
- večje število NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV

Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Stanovanj nimamo.

OBJAVA

Vodna skupnost za vodno preskrbo Kočevja in Ribnice v Kočevju (Vodovod Kočevje-Ribnica) objavlja, da bo njen IV. redni letni občni zbor v sredo, dne 19. junija 1963 ob 9. uri v dvorani množičnih organizacij v Kočevju z običajnim dnevnim redom. Imenovane oziroma izvoljene delegate prosimo, da se zbora polnoštevilno udeleže.

Obvestilo

Vse potrošnike rjavega premoga: gostišča, šole in individualno široko potrošnjo, obveščamo, da bomo izdajali na podlagi naročil vse vrste premoga za kočevsko-ribniško področje le do 15. septembra 1963.

Omenjeni ukrep je nujno potreben, ker moramo v skladu s pogodbami v zimskih mesecih oskrbovati s premogom industrijo, železnico in večje potrošniške centre.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA
KOČEVJE

ta teden za vas

KOČEVJE

Poročili so se: Naglič Zvonimir, invalidski upokojenec iz Koblarjev 39, star 43 let in Muhvič Franjica, kuharica iz Brega 39, stara 31 let; Križman Jože, kleparski pomočnik iz Kočevja, Trg svobode 13, star 24 let in Majerle Marija, strežnica iz Kočevja, Trg 3. oktobra 13, stara 21 let.

Rodile so: Koucky Kristina, nakararica iz Brega 5 — dečka; Kisilak Kristina iz Gornjih Ložin 14 — deklico; Maričič Marija, telefonistka iz Kočevja, Rudnik — dečka.

V Ljubljani so rodile: Pozdec Marija iz Cvišlerjev 2 — deklico; Lipovec Marija iz Kočevja, Rudnik 26 — dečka; Antolin Marija iz Cvišlerjev 11 — deklico.

V Novem mestu so rodile: Palčič Vida iz Brega 25 — deklico; Mihelič Amalija iz Mahovnika 30 — deklico; Kočevar Martina iz Kočevja, Reška cesta 7/a — dečka; Hegler Marija iz Rapijevega 5, Struge — deklico; Vesel Marija iz Dolge vasi 7 — deklico.

LOŠKI POTOK

Umrl je Strle Alojz, osebni upokojenec iz Travnika 96, star 53 let.

CESTITKA

Danici Malnar v Nemčiji želijo za enaindvajseto pomlad vse najboljše — ata in mama, sestre Ančka, Fanika in Vilnica z družinami, Marici pa lep pozdrav.

CESTITKA

Dragemu bratu Alojzu Ruparčiču v Sudbury, Kanada, želi za god še veliko zdravja in zadovoljstva, enako tudi njegovi družini, brat Janez z družino iz Sodražice.

VOJAKI POZDRAVLJAJO

Gardisti Grebenc Franc, Smuc Jože in Jelenovič Vlado, ki služimo vojaški rok v Beogradu, pošljamo lepe pozdrave svojim staršem, sorodnikom, dekletom, prijateljem in znancem, prav tako pa tudi uredništvu Novic in kolektivu tiskarne.

IZGUBLJENO

7. t. m. sem od banke do kolo dvora v Kočevju izgubila očala v črnem pločevinastem etuiu. Prosim najditelja, da jih proti nagradi vrne pri blagajni banke.

»NOVICE«

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občine Kočevje in Ribnica. Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Franče Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljana 14/a. Telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje.

OPOMIN

Kdor me bo še nadalje obrekoval in si izmišljal o meni razne laži, se bo krepko znašel pred sodiščem. Anton Silc, Zamostec.

ZAHVALA

za izraze sožalja in sočutja vsem, ki so našo nepozabno hčerko, sestro, zaročenko in teto

MARIJO MRAMOR iz Malih Lašč

poslednjikrat obiskali, ji darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni dr. Mahkotovi, dr. Kreči, dr. Jagodic, medicinskim sestram interne klinike in poliklinike ter strežnemu osebju. Iskreno se tudi zahvaljujemo kolektivom Angora, Interobrt, Centromerkur in Elektro Kočevje ter g. župniku Matetu, pevskega zboru ter vsem dragim znancem, prijateljem in sorodnikom za izkazano čast. Se enkrat vsem za vse najlepša hvala!

Zalujoči starši, zaročenec Frenk, brata Edo in Ivan z družino, sestra Helena in ostalo sorodstvo.

Spored RTV Ljubljana

Sobota, 15. junija: 8.05 Poštareček v mladinski glasbeni redakciji, 9.25 Operetni napravi v plesnem ritmu, 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 KN-inž. Jože Spanring: Kaj nudimo živinorejci s topinamburjem, 12.30 Koncertni drobci, 14.05 Po naši domovini... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, 15.15 Zvonki s Havajev, 17.50 Pianist Russ Convay, 18.45 Naši popotniki na tujem, 20.00 Po domače, 20.20 Arsen Lupin, 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 16. junija: 8.10 Mladinska radijska igra — Miroslav Poković: Skrivnost skrivnostne globeli, 9.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo I., 10.00 Še pomnite, tovariši... 10.30 Pesmi, ki so jih peli slovenski partizani, 11.30 Nedeljska reportaža, 12.10 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo II., 13.30 Za našo vas, 14.00 Koncert pri vas doma, 15.30 Prijetno nedeljsko popoldne s športom in zabavno glasbo, 19.05 Glasbene razglednice, 20.00 Zvestim in številnim poslušalcem naše pesmi, 21.00 Galerija opernih likov — 1. oddaja, 22.15 Skupni program JRT-studio Sarajevo.

POŽAR PRI HRASTU

V noči od nedelje na ponedeljek (okrog druge ure) je pri Hrastu v Prigorici izbruhnil požar. Vžgalo se je v leseni lopu za zidano halo, kjer imajo umetno sušilnico za les. Škode je za okrog milijon din, prigoriški gasilci pa so obvarovali za okrog osem milijonov ali še več, če bi se požar razširil. Pri tem velja pohvaliti gasilsko društvo Prigorica. Desetina, ki je tokrat prvič gasila v domači vasi, je bila takoj na mestu, kmalu nato pa so prišli tudi gasilci iz Dolenje vasi. Vzrok nastanka požara še raziskujejo.

Prijateljem in znancem sporočamo, da je po kratki in mučni bolezni umrl naš dragi mož, ata in stari ata

Jože Hočevar

upokojenec in radioinkasant.

Pogreb pokojnika bo v petek, 14. junija ob 16. uri na pokopališču na Trati.

Zalujoči: žena Angela, sin Lojze, hčerki Vera in Pepca z družinami in ostalo sorodstvo.

Kočevje, Ljubljana, 13. junija 1963.

KINO

KOČEVJE: od 14. do 16. junija italijanski barvni film »Rimska sužnja«, 17. in 18. junija francoski barvni film »Nesrečniki« I. del, 19. in 20. junija francoski barvni film »Nesrečniki« II. del, od 21. do 23. junija nemški film »Med časom in večnostjo«.

RUDNIK: 15. in 16. junija italijanski film »Delfini«, 22. in 23. junija francoski barvni film »Na Jamajci«.

RIBNICA: 15. in 16. junija ameriški barvni film »V 80 dneh okrog sveta«, 22. in 23. junija italijanski barvni film »Ljubim, ljubim«.

SODRAŽICA: 15. in 16. junija ameriški barvni film »Mačka na vroči pločevinasti strehi«, 22. in 23. junija francoski film »Grenka zmaga«.

VELIKE LAŠČE: 15. in 16. junija jugoslovanski film »Vojna«, 22. in 23. junija ameriški barvni film »Sonce zopet vzhaja«.

STARA CERKEV: 15. junija ameriški barvni film »Davy Crockett in pirati«, 22.—23. junija jugoslovanski film »Obrat B«.

LOŠKI POTOK: 16. junija ameriški barvni film »Ponosni upornik«, 23. junija japonski film »Žrtvovana dekleta«.

DOBREPOLJE: 15. in 16. junija jugoslovanski film »Solunski atentatorji«, 19. junija ameriški film »Fantovščina«, 22. in 23. junija italijanski barvni film »David in Goliat«.

PONIKVE: 20. junija ameriški film »Fantovščina«.

BROD NA KOLPI: 15. in 16. junija nemški barvni film »Grofica Marica«, 22. in 23. junija ameriški barvni film »Ponosni upornik«.

PREDGRAD: 15. in 16. junija francoski film »Oči ljubezni«.

22. in 23. junija ruski barvni film »Kameniti cvet«.

OSILNICA: 23. junija italijanski barvni film »Ne pozabi me«, 16. junija jugoslovanski film »Pešeni grad«.

POTUJOČI KINO PREDVAJA

Slovenski film »Balada o trobenti in oblaku« v soboto, 15. junija ob 20. uri v **Črnem potoku**. V nedeljo, 16. junija ob 15. uri na Travi in ob 18. uri v **Podpreski**.

Francoski film »Ob nedeljah ne pokopavamo« v soboto, 15. junija ob 20. uri v **Livoldu**. V nedeljo, 16. junija ob 14. uri v **Lazah**, ob 17. uri v **Vimolu** in ob 20. uri v **Mozlju**.

22. in 23. junija bomo predvajali francoski film »Ob nedeljah ne pokopavamo« v **Oneku**, **Koprivniku**, **Banji loki**, **Fari** in **Kužlju**, ameriški film »Detektivska zgodba« pa v **Starem logu**, **Črnem potoku** in **Livoldu**.

Vstopice prodajajo pol ure pred predstavo. Gledalcem je brezplačno na voljo filmski list s kratko vsebino in oceno filma. Predstavnike v krajih, kjer predvajamo filme, prosimo, da poskrbijo za urejen in popolnoma zatemnjen prostor.

POSEBNE PREDSTAVE POTUJOČEGA KINA

V petek, 14. junija ob 16. uri bomo predvajali v filmskem gledališču — v klubu — francoski film »Ob nedeljah ne pokopavamo«, ob 20. uri na ploščadi pred samskim domom pa kratke in zanimive filme (Resnica, rojena v jeklu, Tovarne delavcem, Nasadi topolov, Na to smo pozabili).

Vstopnine ni! Oglejte si zanimive predstave!

KONEC ŠOLSKEGA LETA je izvalil številne učence iz učilnic na izlete. Majski izlet so se nekoliko zakasnil, tako se sedaj odhajajo številni razredi na eno ali dvodnevne izlete po vseh krajih v ožji domovini pa tudi drugam. Takle izlet, na katerem človek marsikaj vidi, je koristen in prijeten zaključek šolskega leta in vsakemu učencu ostane še dolgo v spominu... Prijeten je seveda tudi kolesarski izlet, kakršnega so napravili nekateri učenci ribniške šole. Fotograf Mohar jih je takole ujel na poti od Gregorja proti Laščam.